

Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije

12 MAREC 1970

MALI OGLASI

Odpeljana mi je bila 5. novembra 1969 psica (kratkodlaki istrski gonič), pol-drugo leto stara. Kdor bi o psici kaj vedel, naj proti dobri nagradi sporoči na: Franc Habe, Mrzli log 5, p. Črni vrh nad Idrijo.

Za paritev je na voljo epagneul breton Roj-Fox delle Vallate, uvožen. Lastnik Dušan Marc, Dolenje 1, p. Ajdovščina **Kupim** resastega lovskega terierja, eno do tri leta starega. Jože Kristen, Cerknica pri Rakeku.

Prodajam odličnega ostrodlakega goniča, resastega istrijanca, starega 5 let, po zelo ugodni ceni. Priporočljiv za pleme. Silvo Javornik, Prebold 28 pri Celju

Prodajam (zaradi bolezni) 4 nemške kratkodlake ptičarje: psica 4 leta, pes 2 leti, 2 mladiča samca po 5 mesecev. Cena po dogovoru. Drago Vraničar, Škofja Loka, Sorška cesta 33

Prodajam tri in pol leta starega jazbecarja, z rodovnikom in dobro oceno. Milan Ložar, Vinje n. h., p. Dol pri Ljubljani.

Prodajam ali zamenjam lovskega terierjapsa, 4 mesece starega, za posavskega goniča. Pes je odličnih staršev (mati CACIB). Janko Tišler, Zadruga 14, p. Duplje.

Prodajam istrskega goniča, starega 7 mesecev, z odlično zasnovano in psico posavko, staro pol-drugo leto, s prav dobro oceno in opravljeno preizkušnjo. Vladimir Raztresen, Lučine 32, p. Gorenja vas nad Škofjo Loko.

Prodajam novo bokarico, znamke Beretta, 12 × 12. Alojz Skaza, Maribor, Cafova ulica 5.

Prodajam nemško kdl. ptičarko, 2 meseca staro, svetlo serasto. Starši psičke imajo rezervniCACIB, z najboljšo oceno na terenu. **Zamenjam** sestro te psičke za javo psičko. Alojz Vidovič, Maribor, Šentiljska cesta 52.

Prodajam brezpetelinko 16 × 16/70, znamke Sauer & Sohn, Suhl in repetirko mavzerico 7 × 57 s strelnim daljnogledom in municijo. S. Šušteršič, Radovljica, Gorenjska cesta 23.

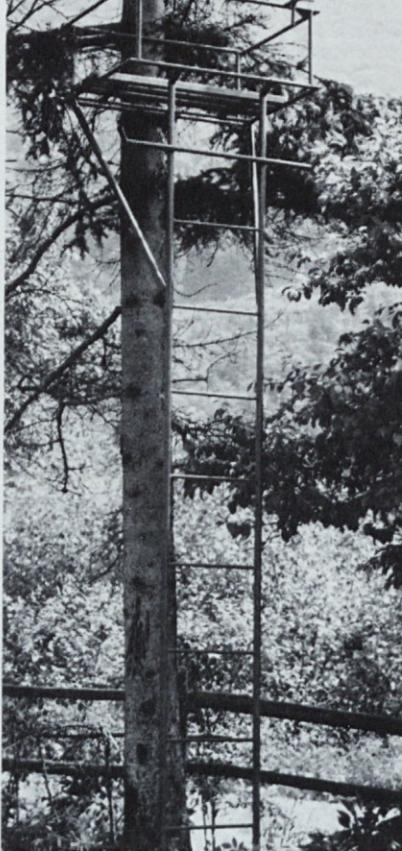
Prodajam avtomatsko lovsko puško FN kal. 12 in lovsko risanico kal. 8 × 57 IS, oboje v brezhibnem stanju. Informacije: Rene Zemljič, SDK, Ljutomer.

Prodajam prvovrstno, elegantno bokarico (Franz Sodia), letnik izdelave 1969, kal. 16/70—7 × 65 R, cevi 65 cm (Böhlerspezialstahl), posebni izvlekač za kroglo, bavarsko kopito, v njem magazin, bogata figuralna gravura, odlični daljnogled Kahles Helia Super 4 × 31, križ št. 4, nastreljena v piko na 180 m, originalna tarča priložena. Informacije na telefon 314-881 (popoldne).

Prodajam brezpetelinko 12 × 12 in mavzerico z daljnogledom, dobro ohranjeni. Franc Kralj, Radomlje 16.

Prodajam bokarico, Beretta 12 × 12, s kombiniranimi cevmi — v odličnem stanju — cena 1450,00 din. Egidij Rusjan, Kozana 94, Goriška Brda.

Prodajam dvogled 8 × 42, nemški. — Vinko Lapanja, Kranj, Begunjska 8.

LOVCI, LOVSKE DRUŽINE!

Izdelujem visoke preže iz jeklenih cevi

Po želji naročnika — enosedežne ali dvosedežne, nezložljive ali zložljive, primerne za prenos.

Višina preže je 4 do 6 m, teža 28—45 kg. Montirate jo ob drevo in pritrдите z verigo.

Na varnostni ograji je premični okvir, ki omogoča regulacijo naslona za puško pri streljanju.

Za cenjena naročila se priporočam.

ANTON KOVAČIČ

strojno ključavničarstvo, Poljčane 35

OPOZORILO

glede prejemanja »LOVCA« v novem lovskem letu

UPRAVNI ODBORI LOVSKIH DRUŽIN!

Če še niste odposlali članskih seznamov za lov. leto 1970/71, storite to takoj, če želite, da bodo vaši člani »Lovca« prejeli v redu. Obrazce — seznam članov — smo razposlali področnim zvezam 27. I. 1970.

Članske sezname pošljite področni zvezi, ne pa neposredno LZS! Prav tako dodatne sezname med letom sprejetih članov!

Naklado vsaki številki »Lovca« določimo 10 dni pred izidom številke (npr. 20. marca za aprilsko številko). Vsem lovcem, katerih naslove prejmemo na članskih seznamih od področnih zvez do 20. v mesecu, jim zagotovo pošljemo vse nadaljnje številke, pred tem izišle pa le, če jih bomo imeli še na zalogi. Sicer vsako številko »Lovca« tiskamo z določenim številom rezervnih izvodov, vendar ne moremo zagotoviti vsem zamudnikom in med letom sprejetim novim članom, da bodo dobili tudi vse številke za nazaj.

TOVARIŠI LOVCI!

Spremembe naslovov, nastale zaradi preselitve med letom, sporočajte neposredno uredništvu »Lovca«. Poleg novega naslova javite tudi stari naslov in obvezno tudi vašo lovsko družino.

To v vednost, da ne bo nepotrebnih negotovanj.

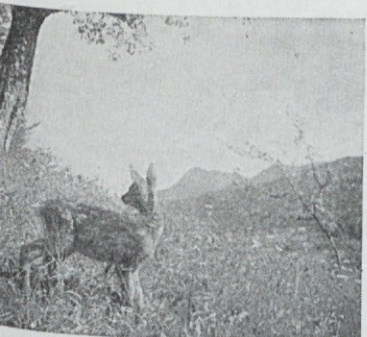
Uredništvo

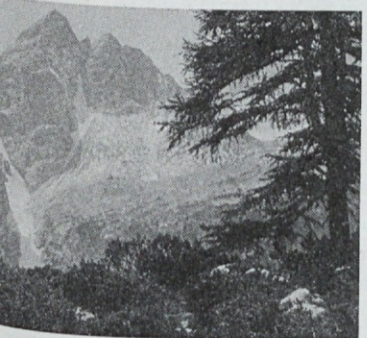
April

Maj

Junij

Julij

Avgust

September

Lovec

LIST ZA LOVSTVO IN KINOLOGIJO

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

LII. LETNIK

IZDAJATELJSKI SVET

RASTKO BRADAŠKJA, FRANCE CVENKEL, RADO ČENČIČ,
JANEZ ČOP, VLADIMIR PLENIČAR, DIPL. INŽ. MIRKO
SUSTERŠIČ, PROF. DR. STANE VALENTINČIČ

UREDNIK

FRANCE CVENKEL

LJUBLJANA 1969—70

Foto K. Mlinar: Pred pomladjo

Našemu »Lovcu« ob koncu lovskega leta 1969-70

Sem eden izmed srečnežev, ki imajo na svoji knjižni polici zbrane prav vse letnike našega glasila. Lično vezani letniki »Lovca« so v moji, sicer skromni knjižni zbirki poleg druge lovske literature moje najdragocenejše knjige, ki mi pomenijo vse. So del moje mladosti, ki me spominjajo na prezgodaj umrlega očeta, ki mi je poleg ljubezni do narave in divjadi vcepil tudi ljubezen do knjige. Po osvoboditvi sem tudi sam pričel z zbiranjem letnikov in kompletni »Lovca« od leta 1910 do danes pomeni zame neprecenljivo vrednost, ki se ne da izraziti z denarjem.

Starejši lovci se bodo spomnili, da je naše glasilo večkrat menjalo svojo »obleko«, t. j. naslovno stran

(ovitek); veliko spremembo je doživelo leta 1954, ko je iz prejšnjega manjšega formata prešlo na sedanjí večji format, hkrati pa pričelo izhajati v okviru lovskega in ne več koledarskega leta. Naslednjo veliko spremembo je naše glasilo doživelo v preteklem lovskem letu. O tej spremembi, ki je razveselila vse slovenske lovce, bi želel ob koncu tega letnika nanizati nekaj svojih misli.

Anketa v novoletni številki »Lovca« 1969 oz. njen izid je bistveno spremenil naše glasilo. Upam si izraziti prepričanje večjega dela lovcev — kot dolgoletni delavec naše lovske zveze imam mnogo stikov z njimi — da je bilo našim željam v anketi v glavnem zado-

ščeno. Da pa vsem in v vseh ozi-
rih uredništvo »Lovca« ni moglo
ustreči, je razumljivo, saj so tu
različne zapreke, predvsem finančne.
Menda tudi ne bo odveč pri-
pomniti, da smo lovci različne izo-
brazbe, slojev in poklicev, čeprav
večino predstavljajo delavci in
kmetje.

Opažam, da je zanimanje za naše
glasilo naraslo ne samo pri lovcih,
ampak ga vedno raje prebirajo
tudi njihovi svojci in prijatelji. Že
zunanost nas privlači. Z velikim
zanimanjem odpremo vsak mesec
papirnato vrečko že zavoljo lepe,
vedno drugačne naslovne slike na
platnicah. Vse po vrsti so lepe,
najlepše seveda barvne. Če ne bi
bilo škoda uničiti platnic zaradi
vezave vsega letnika, bi večina
njih sodila v okvir in na steno
lovske sobe ali lovske kočice. Da že-
limo čimveč barvnih slik, je pač
tak čas, saj se ljudje nasploh za-
nimajo samo še za revije in liste

v barvah. Kmalu nam že tudi črno-bela slika na televizijskem ekranu ne bo več dobra. Da je uredništvo »Lovca« v pravem času napravilo spremembo, dokazuje tudi dejstvo, da hočejo po poti »Lovca« tudi vsi listi in revije z manjšo naklado. Vendar se prav ob tem zaradi finančnih težav marsikak list mora ustaviti. Dokaj dobro poznam cene za barvne klišeje in tiskanje barvnih slik, saj mora vsak izvod štirikrat, pa tudi petkrat skozi tiskarski stroj. Zato se vprašujem, kako da »Lovec« ob taki naročnini in brez vsake subvencije to sploh zmore.

In ko si že ogledujem naslovno sliko našega »Lovca«, ga seveda tudi odprem. Pritegne me ta ali oni naslov in berem. Tako tudi drugi lovci, njihovi svojci in prijatelji. Prosim, tako in podobno mi pripovedujejo ...

Naš »Lovec« je trdna vez med vsemi slovenskimi lovci od Prekmurja do Jadrana, od Triglava do Kolpe. Raztreseni smo sicer po mestih in vaseh, večkrat daleč drug od drugega, toda naše glasilo nas druži, izobrazuje in vzgaja v enotnih prizadevanjih.

Posebna vez med posameznimi številkami je lovska povest v nadaljevanjih, ki dejansko povezuje posamezne številke enega letnika v knjigo. Povest v nadaljevanjih tudi našega najpreprostejšega lovca naravnost sil, da spravlja posamezne »Lovce« za vezavo konec lovskega leta. Tako se ohranijo tudi številni članki in razprave, iz katerih se še kasneje lahko kaj naučimo. »Lovec« je delo v nadaljevanjih prinašal skozi ves letnik že dve leti nazaj, upajmo, da bo tako tudi v prihodnje.

Novouvedeni rubriki »Vprašanja — odgovori« in »Fotoamater« sta nas v preteklem lovskem letu poučili v marsičem, zato naj še naprej opravljata svojo koristno nalogo.

Prav prijetno presenečenje je bila novoletna križanka. To je prva

križanka v »Lovcu« v vsem njegovem polstoletnem izhajanju. Menim, da zlepa tolikokrat lovci nismo vzeli v roke kako drugo številko kot prav novoletno. Ob križanki se nismo samo zabavali, ampak se tudi nekaj naučili, ali si osvežili kak lovski izraz. Kdor jo je pravilno rešil, je torej opravil majhen lovski izpit. Naše glasilo naj bi večkrat prineslo lovske kri-

žanko, če ne prej, gotovo zopet za novo leto 1971.

Ob zaključku LII. letnika izrekam — prepričan sem, da v imenu večine bralcev — uredništvu oziroma izdajateljskemu svetu vse priznanje z iskreno željo, da bi bil naš »Lovec« v prihodnjem letu vsaj takšen, če ne lepši in bogatejši, kakor v minulem lovskem letu!

Feri Poredoš,

Lovska zveza Prekmurje

Tribuna lovcev

Rudi Koren

Upravljanje lovišča LD Bovec

Ko sem v 9. številki »Lovca« v tej rubriki prebral članek Ivana Cveka, sem se odločil, da opišem delo in razmere v LD Bovec.

Tovariš Cvek predlaga, da bi lovišča delili na revirje, da bi tako lažje in smotrnejše gospodarili. Naša LD si je lovišče razdelila na revirje že pred desetimi leti. Kaj je privedlo LD Bovec do delitve lovišča na revirje? LD gospodari z loviščem, ki meri nad 10 000 ha. Kakšno je tako lovišče, si morda lahko predstavljate. Marsikdo se bo vprašal, zakaj ima LD tako obširno lovišče, saj navadno gospodarijo LD z lovišči med 3000 in 6000 ha. LD Bovec je bila ustanovljena jeseni 1947, po priključitvi Primorske k matični SFRJ. Ob ustanovitvi je bilo lovišče še znatno večje, saj se je kasneje od njega ocepilo lovišče LD Čezsoča, leta 1953 pa še lovišče LD Log pod Mangartom. Toda leta 1954 so bila k lovišču LD Bovec priključena območja k. o. Žaga, Srpenica in delno k. o. Breginji, s katerimi je do tedaj gospodarila LD Kobarid. Lovišče je v tem obsegu še danes.

O odstrelu prva leta skoraj ni bilo govora. Odstreljeno je bilo le tisto, kar je bilo nujno oziroma gojitveno. Marsikdo se bo vprašal, zakaj je bil tako nizek stalež. Z lovišči na Bovškem je od leta 1918 pa vse do leta 1943 gospodarila italijanska gospoda.

Kako so ti ljudje gospodarili, si lahko vsak predstavlja. Po razpadu Italije do konca vojne pa je divjad, kar jo je ostalo, služila za prehrano naših borcev. Najhuje je prišlo po končani vojni. Drugje po osvobojeni domovini so se ustanovljale LD in obnavljala lovišča. Pri nas pa je bila zavezniška vojaška uprava vse do septembra 1947, ki se ni zanimala za lov. Tako je lovil vsakdo, kdor je le mogel in imel čas, saj orožja ni manjkalo. Dogajale so se nepopisne stvari, saj so nekateri mrharji streljali gamse kar z brzostrelkami in mitraljezi. Tako je le sreča, da se je ohranilo seme današnji divjadi. Ni bilo ne strez, ne solnic in krmišč, kaj šele lovskih koč, ki so za take predele še kako potrebne, saj je lovišče izključno hribsko, gorsko in visokogorsko.

Foto J. Meglič: Marec jim je odprl cvetove

Sedaj je menda vsaj približno jasno, kakšno dediščino je LD prejela. Pa vendar ustanovitelji niso obupali. Obnova se je začela s prostovoljnim delom. Prvi koraki so bili storjeni. Pri iskanju načina, kako čim smotrnejše gospodariti z loviščem, je članstvo prišlo do tega, da se lovišče razdeli na revirje, vsak z revirnim vodjo na čelu. Člani-lovci so se vključili vsak v eno izmed skupin oz. revirjev, ki jih je 6. Vodja ima dolžnosti, enake dolžnostim lov. čuvaja. Vsak vodja od ustanovitve dalje skrbi za: gojitev divjadi, urejanje lovišča (revirja), napravo in obnove lovskih stez, postavitve solnice in krmišč. Vsako leto napravi vodja revirja s pomočjo svoje skupine plan odstrela za revir. Skrbi, da je plan realiziran ter da se v revirju ne lovi preko plana. Prav tu se je pokazala dobra stran deljenega lovišča. Pred delitvijo je LD delala skupen plan, kakor to dela še danes večina LD. Kaj je bilo pri tem narobe? Plan je

bil narejen skupno na celoten stalež in prav tako na odstrel. Zato so bili primeri, da je bil od staleža gamsov na Kaninu izvršen odstrel pri gamsih v Pihavcu v Bavšici, ki je oddaljena skoraj 20 km. Ali ni bil pri tem prizadet stalež gamsov v Bavšici?! Danes, ko je lovišče razdeljeno na revirje, se praktično kaj takega ne more več zgoditi. Vsak revirni vodja skrbi in vodi račun tudi o realizaciji odstrela. Ko je odstrel v nekem revirju končan, ne sme nihče več na lov na isto vrsto divjadi v tem revirju. Kljub temu, da je lovišče deljeno na revirje, imajo vsi člani LD pravico loviti po vseh revirjih, ne glede v katerem revirju delajo, oz. v kateri revir so vključeni.

LD Bovec pa ni ostala le pri tem, da je lovišče razdelila na revirje, šla je še korak dalje. To je na reševanje vprašanja čuvajske službe. Že mnogokrat smo slišali, da bi moral biti vsak član LD obenem tudi čuvaj, kar pa žal ni. Mi smo

pri tem ubrali svojo pot in verjetno ni slaba, ker jo je povzelo že več LD v naši bližini. Ko je bilo lovišče razdeljeno, se je pokazala potreba po uvedbi revirnih knjig. Sedaj ima vsak revir po eno ali več knjig. V knjigo se mora vpisati vsak, preden gre v lovišče po kakršnih koli lovskih opravilih, na lov, polnit solnice, krmišče itd. Ko se vrača iz lovišča, pa mora v knjigo vpisati vsa opažanja, kakor tudi, kaj je sam delal, kaj uplenil, kolikokrat je streljal in kje, točen čas oddanih streliv itd. Če nekdo sedaj sliši strele v lovišču, mu ni treba drugega, ko da stopi do navedene knjige in hitro ugotovi, kdo je v lovišču. Če ni nihče vpisan, je jasno, da je na delu divji lovec ali član LD, ki lovi na črno. Marsikdo bo dejal, češ saj papir vse prenese. Pa le ni tako, ker je vsaka lažna izjava, zabeležena v to knjigo, sankcionirana v poslovníku z najstrožjo kaznijo, to je z izključitvijo. Prav tako je po poslovníku vsak izključen, če gre v lovišče brez vpisa. Odkar so uvedene knjige, skoraj ne beležimo neregistriranih streliv, medtem ko je bilo tega prej dosti. Omenjena knjiga je v veliko pomoč tudi revirnemu vodji, saj v njej dobi vse podatke. V knjigi točno vidi, kdaj je npr. plan odstrela neke divjadi v revirju izvršen. Ni mu treba nič drugega, ko da z rdečim svinčnikom v knjigo napiše, da je odstrel te ali one divjadi izvršen. Tako vsak, ki se pride v knjigo vpisat, že vidi, katero divjad je možno v tem predelu še loviti. Iz te knjige se tudi točno ugotovi, kakšno delo je bilo v revirju opravljeno in kdaj. Vodja revirja že pri pregledu knjige ugotovi, ali so solnice napolnjene, oz. kdaj so bile napolnjene. Po opisih lahko tudi kontrolira v lovišču, če je bilo delo v resnici tudi opravljeno. Zraven tega pa ima LD še dva honorarna lovška čuvaja, katerih delo ni težko, saj vsa gojitvena dela v lovišču opravijo

člani LD sami, pod vodstvom revirnih vodij. Čuvaja samo pregledata, če je delo v resnici opravljeno, o drugem pa se pogovorita z revirnimi vodji. Zaradi tega bi bilo boljše, da bi takega lovskega čuvaja imenovali lovski nadzornik.

Prav tako je znano, da si lovske družine skoraj ne morejo zamisliti poklicnih lovskih čuvajev, saj bi skoraj vsi dohodki šli zanje. Vprašanje je tudi, ali so poklicni čuvaji res nujno potrebni. Saj vsa dela lahko opravijo lovci sami, prav tako lahko tudi kontrolirajo lovišče. Mnenja sem, da popolnoma zadošča, če je v LD eden ali dva honorarna nadzornika, ki od časa do časa pregledata, če se izvaja vse, kakor je planirano oziroma predpisano. Drugo vprašanje je širšega pomena, da namreč ne bi bilo slabo, če bi vsaka občinska skupščina imela po enega lovskega nadzornika, če pa ne občinska skupščina, pa vsaj vsaka področna lovska zveza. Tak nadzornik bi moral delati izključno samo na terenu, enkrat v lovišče ene LD, drugič v lovišču druge LD. Financirale naj bi ga vse lovske družine v občini ali zvezi. Prepričan sem, da bi bil s takim načinom nadzora nad lovišči dosežen velik uspeh. Saj bi tako lahko ena oseba preverila, koliko sredstev je vsaka LD vložila v lovišče. S takim načinom bi se rešili sedanjega administrativnega načina upravljanja lovišč.

Lovski turizem tudi ni tak, kakor ga nekateri prikazujejo. Predvsem je to lep vir dohodkov, s katerimi si je marsikatera LD uredila lovišče. Za izvajanje lovskega turizma pa je treba vsekakor imeti urejeno lovišče. Pri tem se je prav dobro obnesel sistem lovišča, razdeljen na revirje. Saj se lahko za predvidene love rezervira ta ali oni revir, oziroma se lahko tudi konkretno določi, katere vrste divjad in koliko je namenjene za inozemce v tem ali onem revirju.

Gotovo je, da kjer tega ne morejo določiti, morajo gostom odstopiti tisto, kar pride prvo pred cev, če sploh kaj pride. Pri nas se ne zgodi, da bi v predelu, določenem za inozemce, prejšnji dan lovil član LD. Kjer se to dogaja, gost ne pride več. Zato se ni treba čuditi, če nekatere LD tožijo, da ne morejo dobiti inozemskih lovskih gostov. Za spremstvo gostov je treba imeti tudi izurjene lovce. Gostu je potrebno pokazati, da je stalež divjadi v lovišču dober in da ne streljamo vsega od kraja. Znati mu je treba tudi obrazložiti, katera divjad je za odstrel in zakaj ta ali ona ni. K nam hodijo inozemski gostje že vsa leta, odkar se je lovski turizem začel, pa še skoraj ni bilo primera, da ne bi gost prišel do strela.

Kakšno je gospodarstvo naše LD danes? Družina ustvarja vsako leto večmilijonske dohodke, kar seveda vrača nazaj v lovišče. V zadnjih desetih letih smo zgradili visoko v gorah pet lovskih koč, ki služijo izključno lovsko-gojitveni službi.

Napravili, obnovili in uredili smo več tisoč metrov lovskih stez. Redno vzdržujemo solnice, krmišča itd. Sistem razdelitve se je obnesel tudi v tem oziru. Upravni odbor LD na svojih sejah samo pregleda in morda nekoliko dopolni plane revirjev ter jih sprejme v svoj letni plan. Vodje revirjev niso voljeni člani UO, pač pa sodelujejo na vseh razširjenih sejah UO LD. S takim načinom dela se je torej UO LD rešil marsikatero nevšečnosti, npr. ugotavljanja staleža in predlaganje plana odstrela. Sedaj vodi vsak revirni vodja svoje zapise o staležu v revirju.

Da so v vsaki LD nekake grupe lovcev, kakor omenja tovariš Cvek, popolnoma drži. Saj so takšni, ki skrbijo za napredek lovišča in dvig staleža, ter takšni, ki jim ni do drugega, kakor kdaj pojdejo na lov, da čim več uplenijo in čim manj vrnejo v lovišče. Takšni potem seveda med seboj govorijo, »pazi, da te ne bo ON iz UO slišal« itd.

To je le nekaj o upravljanju lovišča LD Bovec.

Foto J. Svetličič: Sneg kopni

Poglejmo stvarnosti v oči

Ne bi se oglasil, ker me pa prof. J. Rant v Lovcu št. 7/1969 poziva, da navedem bonitete spolnega razmerja 1 : 1, bom poskusil objektivno odgovoriti na vsaj nekaj njegovih trditev. Morda si bodo lovci potem nekoliko lažje ustvarili sliko o tem, s čimer se prof. R. popolnoma ne strinja.

Morda ne bom dosti zgrešil, če rečem, da zgleda, ko da profesorju R. niso preveč po volji članki, ki jih napiše kak manj poznan lovec in če ti članki niso zabeljeni s tujkami.

Primer za mojo trditev je stavek v njegovem članku »Lovec« št. 7/69, stran 205, ki pravi: »Mislim, da je številčnost nalezljivih boleznih odvisna od gostote staleža, nikakor pa ne od spolnega razmerja.« Vemo in marsikje smo že brali, da nepravilno spolno razmerje zelo slabo vpliva na zdrav in močan stalež, ker pač pridejo do zaskoka tudi slabi in manjvredni kozli. Posledice so lahko samo negativne, se pravi, slabši in manj odporen naraščaj, ki je vsekakor podvržen raznim boleznim. Številčnost obolenj je torej posredno odvisna od spolnega razmerja, če že ne neposredno.

Glede spolnega razmerja nisem nikjer trdil, da mora biti 1 : 1, ker se še vedno navdušujem za razmerje 1 : 1,5. Navedel sem le mnenje dr. W. Knausa, ki pravi: »Ker smo že davno spoznali, da pri jelenjadi in srnjadi spolno razmerje pri približno 1 : 1 ni samo zdravo, temveč daje tudi boljše trofeje, ni mogoče uvideti, zakaj naj bi to pri gamsih bilo drugače.« Torej, če daje takšno razmerje bolj zdravo in močnejšo divjad kakor tudi boljše trofeje, potem sem s tem že tudi odgovoril profesorju R., ki želi vedeti za bonitete razmerja 1 : 1. Tudi trditev, da v naravi ni spolnega razmerja 1 : 1, je precej šibka, če vemo, da se mladiči poležejo v razmerju 1 : 1. Porušili smo ga kvečjemu lovci z nepravilnim odstrelom.

Ko sem v zadnjem članku omenjal dednostne gene, sem uvodoma pripomnil, da tej teoriji verjamem. Mislim, da me je vsak lovec razumel, zakaj jih v praksi ni mogoče upoštevati, vsaj ne v taki obliki, ki jo je profesor R. omenjal v svojem prvem članku. V svojem drugem sestavku pa zopet piše, da je znanost o dednosti precej pridobila na veljavi, da jo s pridom uporabljajo živinorejci, kokošjerejci in kinologi.

Prav to pa je tisto, kar sem jaz predlagal za gamse, da namreč upoštevamo le tiste pozitivne činitelje, ki so vidni, se pravi: zdravje, moč in lepota. Prav ob upoštevanju teh odlik in z doslednostjo so kinologi dosegli tolikšne uspehe. Ne vem, zakaj potem meni očitek, češ da sem v teh stvareh zelo malo doma. Mirno lahko vprašam profesorja R., kateri kinolog se je držal njegovih načel, ki jih predlaga za gamse. Kateri sodnik je kljub slabi rasti, telesnim in lepotnim napakam pripustil psa k parjenju (pri gamsu je slaba trofeja tudi lepota napaka)? Kar poglejmo »Lovca« št. 12/68, kjer profesor R. med drugim pravi: »Mlad kozel, ki ima še v petem letu slabo trofejo, ima lahko vseeno najboljše dedne zasnove, gene, ki garantirajo, da pri zaskoku odda vse dobre lastnosti potomcem.« Ali pa naprej: »Toda kljub telesni oslabeledosti je gams lahko obdržal v sebi vse dobre dedne gene itd.«. Teh stvari je še več in bi bilo nesmiselno vse ponovno naštevati. Menim, da nisem pogršil, ko sem napisal, da teh stvari ne moremo upoštevati, če imamo v lovišču hkrati tudi zdrave, dobre in močne kozle. Morebiti pa jaz res vse napačno razumem. Profesor R. mi citira: »kozol z dobrimi dednimi lastnostmi«... Dalje piše: »S tem sem mislil, da je treba mladiča s slabimi... odstreliti.« Kako pa naj jaz vem, kaj je profesor R. mislil. Vem lahko samo to, kar je napisal. Izgleda pa, da profesor R. pozablja celo to, kar je

sam napisal. Pozablja, da je natisnjeno vse v skoraj 15 000 izvodih in da vsak lovec to lahko vsak čas ponovno prebere. Ne razumem, zakaj toliko besedovanja in nedoslednosti. Takšno pisanje se mi zdi tudi krivično. Tako je krivično tudi izraz »navlaka« za planince, smučarje in njihove naprave, kajti tudi oni so športniki kot mi in za vse mora biti prostora v naši naravi.

Pa poglejmo naprej, kaj bi bilo po mnenju prof. R. upravičeno:

1. odstreliti vso mlado divjad, zaostalo v rasti;

2. za nekaj let omejiti odstrel itd. Ali mar niso to prav moja načela in pa načela ing. Dečka, ki jih je profesor R. prav najbolj kritiziral. Bodo morda vsaj sedaj zbudila nekaj pozornosti, ko jih je napisal prof. R.? Saj je dobesedno zapisal: »Zdi se mi pa, da bi napravili veliko napako, če bi se ravnali po predlogu ing. Dečka in vse take gamse (mišljeni so slabi) postrelili.« Končno pa, ali ne povzroča prav takšno pisanje največ »mlatenja prazne slame«? Zakaj tudi profesor Rant predlaga, da naj gamsja pravda preneha, kar je storil že M. Kelih? Ali pisca menita, da je to, kar sta napisala, nedotakljivo? Ali pa sta uvidela, da bi bilo treba marsikaj njegovega spreminiti? Zato naj bi »pravda« prenehala?!

Jaz sem za nadaljevanje, seveda v stvarni, resni obliki. Ni nujno, da je v vsaki številki, vendar mislim, da toliko pozornosti gams zasluži, da od časa do časa o njem nekaj napišemo. Če se je leta po vojni bolj malo pisalo o gamsih, pač ni noben greh, da je sedaj tega nekaj več. Neprijetno sem bil presenečen, ko je odg. urednik v 1. št. 1969 analiziral izid ankete in med drugim omenil, da je kar 23 % lovcev za prenehanje gamsje pravde itd. Prepričan sem, da tega niso pisali le lovci, ki v lovišču gamsov nimajo, temveč tudi tisti, ki bi radi še kar naprej po starem streljali, predvsem čim starejše kozle.

Za nadaljevanje gamsje pravde pa sem tudi zato, ker menim, da gamsji problem pri nas še zdaleč ni rešen. Upam, da bo gospodarska komisija pri LZ Slovenije našla nekaj razgledanih lovcev, predvsem strokovnjakov-gamsarjev, ki bodo različna stališča uskladili v enoten okvir in biološki podlagi postavili kriterije za razpoznavo po skupinah z označbo I, II in a in b, ali morebiti še kaj ustreznjše-ga, ter da bodo povedali, ali naj ostane I a gams do konca življenja I a ali naj pride zaradi določene starosti v I b. Kajti gamsja trofeja I a ostane po mojem vedno I a, ker je vedno lepša, v nasprotju s srnjačjo, ki s starostjo okrneva. Tudi razpredelnico M. Keliha o stalezu bi bilo treba nekoliko spremeniti, ker piramide staleža ni mogoče postaviti. Stalez po njegovi piramidi namreč ni mogoč tam, kjer več let niso streljali, še manj pa tam, kjer so odstreljevali predvsem stare kozle. Tudi plan do 20. leta starosti gamsa ni stvaren, ko vemo, da gamsi že s 14., 15. in 16. letom umirajo naravne smrti in da so 20-letni v primerjavi s človeškim življenjem pravi stoletniki. Poskrbimo le za to, da bo v loviščih vsaj nekaj desetletnikov.

Tudi trditev M. Keliha, da po dr. Knausu izračunavamo prirastek in odstrel po spomladanskem staležu za daljšo, večletno dobo, ni utemeljena. Dr. Knaus piše v svoji knjigi »Das Gamswild«, na strani 91, o tem takole: »Ker ekstremne vremenske razmere prinašajo ekstremne izgube, katerih pa ni mogoče predvidevati, nam, čeprav še tako zaželenega, odstrelnega plana za večletno dobo ni mogoče postavljati.«

Tudi o procentu lovnih in nelovnih gamsov v odstrelnem planu bo treba spregovoriti, ker v 11. št. 69 M. K. še vedno trdi, da je pravilno odstreliti 90 % lovnih in 10 % nelovnih.

Predlog, da bi o odstrelu slabih in manj vrednih gamsov odločal le

Foto R. Vončina: LD Peca na razstavi trofej v Mežici, maja 1968

izkušen lovski čuvaj, se mi ne zdi najprimernejši. Ali naj bi potem-takem o odstrelu lepih in močnih lahko odločal in jih streljal vsak začetnik? Če naši lovci znajo — brez čuvaja — v tropu poiskati najkrepkejšega, jih bo pač treba naučiti, da bodo lahko sami poiskali tudi najslabšega.

Mimogrede sem navedel nekaj problemov, o katerih so mnenja zelo različna, pa bi jih bilo treba z dobro voljo spraviti v sklad.

Še nekaj iz zadnje gamsje sezone. Pri naši LD Peca imamo že dve leti poseben pravilnik o odstrelu gamsov. Namen pravilnika je v glav-

nem čuvanje mladih, telesno in trofejno močnih kozlov do 9. leta starosti. Ker po družinskem poslovniku denarne kazni niso dovoljene, smo določili za nepravilen odstrel odstrelnino, ki je seveda tudi sorazmerno različna. Sicer bo pa treba pravilnik še izpopolniti. Letos sta bila dva prestopka proti pravilniku. Dotaknem naj se prvega.

Ko sem na lovske posvete precej kritično vzel v pretres ta odstrelni prestopki, so ga nekateri lovci zagovarjali z oguljeno utemeljitvijo, češ če ga ne bi bil on, bi padel v sosednjem lovišču ali na Avstrij-

Stalež in odstrel gamsov v Sloveniji (lovišča LD in gojitvena lovišča)

Odstrel v letu 1967 in spomladanski stalež v letu 1968

Lovišča LD po lovskih zvezah	Kozli		Koze		Mladiči		Gamsi skupaj	
	odstrel	stalež	odstrel	stalež	odstrel	stalež	odstrel	stalež
Bela Krajina	—	—	—	—	—	—	—	—
Celje	34	164	32	293	3	73	69	530
Gorenjska	97	487	56	593	2	257	155	1 337
Gorica	110	703	76	844	19	406	205	1 953
Gor. Radgona	—	—	—	—	—	—	—	—
Idrija	19	109	13	125	7	104	39	338
Kočevje	3	24	4	40	—	16	7	80
Koper	—	—	—	—	—	—	—	—
Krško	—	2	—	2	—	1	—	5
Ljubljana	19	108	7	154	—	59	26	321
Ljutomer	—	—	—	—	—	—	—	—
Maribor	48	260	18	301	6	177	72	738
Notranjska	2	12	—	12	—	9	2	33
Novo mesto	—	—	—	—	—	—	—	—
Postojna	2	43	1	52	—	25	3	120
Ptuj	—	—	—	—	—	—	—	—
Prekmurje	—	—	—	—	—	—	—	—
Zasavje	—	6	—	6	—	1	—	13
LD skupaj	334	1918	207	2422	37	1128	578	5 468
Gojitvena lovišča:								
»Jelen« — Snežnik	—	15	—	17	—	5	—	37
»Kozorog« — Kamnik	124	439	55	875	—	240	179	1 554
»Pohorje« — Maribor	23	174	11	303	2	106	36	583
»Rog« — Kočevje	—	2	—	2	—	4	—	8
»Triglav« — Bled	127	856	61	1305	5	522	193	2 683
Goj. lovišča skupaj	274	1486	127	2502	7	877	408	4 865
LD in goj. lovišča skupaj	809	3404	334	4924	44	2005	986	10 333

skem ipd. Če smo družina, ki skuša izboljšati odstrel gamsov in želi to doseči tudi pri sosedih — tudi preko državne meje — potem moramo biti prav mi tisti, ki bomo šli z dobrim zgledom naprej in se bomo znali v lovišču tudi brzdati. Le tako in s prepričevanjem bomo dosegli uspehe, zlasti še, če upoštevamo, da je mnogo gamsov prehodnih. Utrditi bo treba lovsko moralo, ki je krhka zla-

sti ob mejah lovišč. Prevečkrat so besede eno, dejanje pa drugo. Često, ko vseskozi »pravičen lovec« po utrudljivem zalazu zagleda krepkega gamsa, zataji vse lepe besede gojitvenega načela. Da bi se strela vzdržal, bi bilo seveda preveč. Kakšen izgovor najde takšen lovec pred solovci, ki so istemu gamsu želeli še vsaj nekaj let za krepak naraščaj? Naučiti bomo morali naše lovce, da lov ni samo

streljanje, marveč v prvi vrsti gojitev. Gagern je lepo zapisal v svoji knjigi »Bürschen und Böcke«, da je lov tudi gledanje in premišljevanje, da je lov oddih in pričakovanje, da je lov hvaležnost in predvečer, pa tudi priprava in upanje, ne pa samo streljanje.

Posebno pa moti pri takem odstrelu hrup, zmagoslavje in ponos, kljub zavesti, da bo trofeja dobila rdečo piko.

Marsikak lovec, ki ima nekaj srčne kulture, ljubi svojo divjad in jo ceni še tudi po strelu, je že priznal, da mu je bilo kljub lovski sreči ob mrtvi divjadi tesno pri srcu in se je počutil krivega. Lepa navada, ki je pa pri nas na žalost skoraj ni, je mrtva straža ob uplenjeni divjadi. To je pravzaprav enominutni molk ob plenu, ko se divjadi v mislih nekako oprostimo. Ta prastari običaj se izvede na mestu uplenitve, ob svečanem molku, potem ko damo divjadi poslednji grizljaj. Nikakor se to ne izvrši v gostilni, kjer se tudi lovski krst često izrodi v komedijo. Lovci, dobro premislimo in pretehtajmo, preden ukrivimo prst, saj je po strelu kesanje prepozno!

Marko Matičič

Pevcu

*Kmalu pel boš zopet v hribu
ženitno pesem, ko bo še noč,
kmalu lovska srca boš razvnel
s svojim čarom, ne vedoč.*

*Vsako pomlad te rad poslušam.
Srce vznemiriš mi,
na misel mi ne pride puška,
ker redka naša ptica si.*

*Komaj čakam spet pomladi,
da sneg se malo odtopi,
potlej spet ob tebi bom užival
dokler češnjev cvet ne odcveti.*

Od »pravde« k dejanjem

Glede lova na srnjad, zlasti na srnjake, smo do danes toliko napredovali, da večina lovskih družin oz. njihovega članstva pred začetkom lova ve, ne samo, koliko lahko odstrelijo, ampak tudi kaj, kakšno kvaliteto. Pred začetkom lova na srnjaka so navadno po družinah predavanja, na katerih izkušeni lovci seznanijo mlajše lovce in osvežijo spomin tudi starejšim, kakšni srnjaki so II a, II b, I a in I b. Ne trdim, da je naše znanje o srnjadi v vseh ozirih pravilno, menim celo, da bomo sčasoma morali nekatera gojitvena načela izpopolniti ali spremeniti. Vendar je dejstvo, da imamo za gojitev srnjadi »nekaj v rokah«. kakor pravimo, medtem ko smo glede gojitve gamsov precej različnih naziranj. Če so strokovnjaki iz »gamsje pravde« deljenih mnenj, kdo od manj razgledanih naj bi potem dajal solovcem za lov na gamse avtoritativnejša navodila? Kaj je med kozli in kozami potrebno pustiti ali odstreliti (razen vodeče koze), koliko odstreliti v določenem revirju z ozirom na življenjske pogoje, kako spoznati primerno od neprimernega za odstrel itd.?

Ob raznih priložnostih veliko govorimo o naši strokovni izobrazbi. Ugotavljamo, da je poleg naravnih pogojev tudi lovec tisti faktor, od katerega je odvisno, kaj in koliko imamo v lovišču. Zato je potrebna čim večja množična strokovna lovska izobrazba, pa tudi vzgoja. Mlajši lovci si tega želimo. Toda večina nas je takih, ki nam je nemogoče priti do vsega domačega in vsaj nekaj tujega čtiva. Tudi neznanje tujega jezika predstavlja oviro. Razen tega je vprašanje zase čas, ki ga večkrat nimamo niti za izvršitev svojih praktičnih nalog v lovišču. Ker smo pa ravno pri gamsu, se pa zastavlja vprašanje, če je vse iz tuje literature tudi koristno v naših pogojih. Menim, da ne bi bilo napak, če bi v naših družinah organizirali neke vrste ko-

lektivne razgovore, na katerih naj bi poleg aktualne literature obravnavali tudi strokovne članke iz naše revije »Lovec«. V tem primeru nas pač najbolj zanimajo gamsi. Prepričan sem, da bi več lovskih družin, ki imajo gamse v svojih loviščih, z veseljem sedlo k takemu sestanku in obravnavalo npr. članek v »Lovcu« s praktičnimi, enotnimi navodili o gojitvi in lovu na gamse. Taka navodila nam lahko da »gamsja pravda«, če bi se v določenih pogledih strokovnjaki o gamsih sporazumeli. Vsa vprašanja naj bi obdelali od a do ž. Dajo naj nam vse, kar pri gojitvi in lovu na gamse rabimo. Hvaležni jim bomo.

Kdor je pazljivo spremljal »pravdo« in se je res potrudil, je v teh člankih našel mnogo poučnega. Pri večini lovcev pa znanje o pravilnejšem gospodarjenju z gamsi ni napredovalo. Lovci smo ostali na križpotju in ne vemo, kam. Vsem, ki so sodelovali v tej raz-

pravi, priznanje, da so se upali spustiti v »besedno vojno«, toda nam lovcem praktikom bi bili potrebni zgoščeni praktični napotki za gojitev te plemenite gorske divjadi. V imenu večine, ki je spremljala razpravljanje o gamsih, bi si upal izraziti željo, da naj bi pisci o gamsu, ki vsi od prvega do zadnjega o tej divjadi veliko vedo, sedli za zeleno mizo in se brez osebnih nasprotij tvorno pogovorili ter izdelali zaključke. »Gamsja pravda« dokazuje, da je zadeva pereča in da terja rešitev. Najbrž tudi predlagano posvetovanje ne bo rešilo vseh vprašanj, a lovci, s katerimi sem se o tem pogovarjal, pravijo: Bolje vrabec v roki, kakor golob na strehi!

OBVESTILO:

Podobno željo, kakršno izraža I. Cvek v svojem članku, je sporočilo uredništvu »Lovca« tudi več drugih lovcev in dopisnikov. Zato je izdajatelj-

Foto J. Lavtižar: Kapitalni

ski svet predlagal posvetovanje piscev o vprašanju gojitve gamsov kakor tudi nekaterih drugih strokovnjakov, da se — kolikor mogoče spoznamo za enotna načelna navodila o gojitvi. Tako naj bi »gamsja pravda« rodila svoj koristen zaključek. Izvršni odbor LZS je na svoji seji 9. II. t. l. osvojil predlog izdajatelj-

skega sveta in poveril sklicanje posveta gospodarski komisiji LZS, katerega rezultate bomo seveda v »Lovcu« objavili. S tem do nadaljnjega zaključujemo razpravo te vrste o gamsih, ki se je začela v »Lovcu« št. 4/1967 in je od tedaj napolnila v 24 številkah — od 33 izišlih — mnogo strani našega glasila.

Uredništvo

Dr. Janez Brglez

Zajedavci našega medveda

Rjavi medved (*Ursus arctos* L.) je v naših loviščih avtohtona zver. Lovski strokovnjaki računajo, da živi v naših loviščih nad 200 medvedov in je zato njihov delež v lovskem turizmu pomemben. Zver pa je tudi zdravstveno pomembna v zvezi z nekaterimi zajedavskimi boleznimi človeka in nekaterih vrst divjadi.

Lovske družine in gojitvena lovišča že leta pomagajo pri prehrani medvedom s pokladanjem raznih konfiskatov iz klavnic kakor tudi poginulih domačih živali na mrhovišča. Prav to je lahko tudi vzrok, kar so potrdile naše preiskave, da so se razširili nekateri zajedavci pri tej zveri.

V naši državi doslej nimamo podatkov o medvedjih zajedavcih, razen o *lasnici* (*Trichinella spiralis*), ki smo jo v »Lovcu« že spoznali. Menimo, da je temu razlog dejstvo, da je zelo težko zbrati večje število prebavil uplenjenih medvedov, predvsem zaradi relativno velike teže prebavil kakor tudi zaradi slabšega dostopa in prevoza v loviščih. V Sloveniji smo trihinelozo pri medvedih že ugotovili, in sicer pri 14,09 % preiskanih zvereh.

V tujem strokovnem slovstvu se trihinelozna omenja zelo pogosto. Tako jo pri medvedu omenjajo v zadnjem času Wickingen

(1953), Bauer (1957), Gherman in sodel. (1959), Atanasev (1962), Maynard in Pauls (1962). Med njimi nekateri ugotavljajo tudi prenos bolezni na človeka. Medved lahko prenaša na človeka in na nekatere domače ter divje živali tudi trakuško, ki jo poznamo pod imenom *dvoglavi lentec* (*Dyphyllobotrium latum-Linné, 1758*). Od drugih zajedavcev najbolj pogosto omenjajo pri medvedu *glisto*, ki jo poznamo pod imenom *Toxascaris transfuga* (*Rudolphi, 1819*) Baylis in Daubney. Le-ta je razširjena pri številnih vrstah medvedov v najrazličnejših geografskih predelih, kar prikazuje *Mozgovoj* (1953).

V pričujočem sestavku opisujem zajedavce, ki smo jih ugotovili pri preiskavah naših medvedov s Kočevskega. Pri tem bom tudi prikazal možnost okuževanja medvedov na mrhoviščih.

Lastno delo

V obdobju med 1962. in 1968. letom je Inštitut za zoohigieno in patologijo divjih živali Veterinarskega oddelka BF v Ljubljani (predstojnik prof. dr. S. Valentinčič), z lastnimi sredstvi organiziral zbiranje drobovine uplenjenih me-

dvedov na Kočevskem. Razen tega smo vršili tudi rutinske preiskave mišičevja odstreljenih medvedov še iz drugih lovišč. Pri preparatorjih smo nekajkrat lahko preiskali tudi kožuh odstreljenih zveri. Pri zbiranju materiala so nam mnogo pomagale lovske družine in uprava gojitvenega lovišča »Rog«. Dolžni smo, da se jim za sodelovanje zahvalimo.

V tem času smo preiskali bodisi kompletno drobovino, bodisi posamezne organe ali muskulaturo 35 medvedov. Kompletno favniščne preiskave so zajele 14 zveri, odstreljenih na Kočevskem, v revirjih, kot so Svetli potok, Mlinarska pot, Kozolček, Goče, Podstenica, Šemberg in drugod. Največkrat smo dobili svežo drobovino, ki smo jo nato preiskali po posameznih organih. Želodec in črevo smo izpirali z vodo skozi mrežo, zbrane zajedavce na mreži pa nato konzervirali v alkoholu ali formalinu. Jetra smo razrezali na kockice, ali jih drobili s prsti. Žolčnik smo izpraznili v posodo in žolč razredčili s fiziološko raztopino. Zajedavce na dušniku smo zbirali s pinceto ali čopičem. Zunanje parazite na kožuhu smo zbirali s pinceto in jih takoj konzervirali.

Ugotovili smo naslednje zajedavske vrste:

1. *Mali jetrni metljaj DICROCOELIUM DENDRITICUM* (Rudolphi, 1819) je sesač, ki smo ga že spoznali pri prikazu nekaterih pomembnejših sesačev divjadi. Zajedavca smo ugotovili pri vseh preiskanih medvedih. Pri enem medvedu smo našli nekaj tisoč zajedavcev v žolčnih vodih in žolčniku jeter. Takšna jetra so bila spremenjena, otrdela zaradi vezivnotkivnega razraščanja žolčnih poti. Ta metljaj se razvija s pomočjo nekaj vrst polžev (*Helicella*, *Zebrina*, *Ena*, *Theba*) in mravelj. Poznano je, da so medvedi žužkojede živali, zato lahko razumemo močno invadiranost medvedov s

Mikrofoto dr. R. Rakovec:
Sesač Dicrocoelium dendriticum iz medvedjih jeter (orig.)

tem zajedavcem. Ker so prav na kraških področjih domači prežvekovalci invadirani z istim sesačem, je razumljivo, da lahko kadavri in konfiskati domačih živali pomenijo nenehno okuževanje vmesnih gostiteljev okrog mrhovišč, med njimi tudi mravelj. Ko se okužijo še medvedi, se na teh mestih nakopičujejo razvojne oblike zajedavca in so takšna mesta vedno večjega zdravstvenega in epizootiološkega pomena.

2. *CRENOSOMA VULPIS* (Dujarden, 1845). Tudi tega zajedavca s sluznice dušnika lisic smo v »Lovcu« žeprikazali. Ugotovili smo ga pri 5,7% preiskanih medvedov. Menimo, da se medved lahko s tem zajedavcem prav tako okuži na mrhovišču. Mrhovišče privablja tudi lisice. Le-te z izločenimi ličinkami okužujejo prostor. Ličinke najdemo v polžih brez hišic, kot so *Agrolimax*, *Helix*, *Cepea* in drugi. Medved se okuži, če požre invadirane polže skupaj s pripeljano ali drugo hrano.

3. *TOXASCARIS TRANSFUGA* (Rudolphi, 1819) Baylis in Baubney, 1922. Zajedavce, samice dolge do 20 cm in samce okrog 14 centimetrov, smo ugotovili v črevesu 20% preiskanih medvedov. Pri eni živali smo ugotovili največ 24 zajedavcev. Zajedavci so vretenasti s čvrsto povrhnjico in so zelo podobni glistam domačih živali. Kakor izgleda po opisih strokovnega slovnega, je ta zajedavec zelo razširjen pri medvedih, kot so *Ursus torquatus*, *Ursus arctos caucasicus*, *Ursus maritimus*, *Ursus syriacus*, *Ursus beringiana*, *Ursus pruinosus*, *Ursus malayanus*, *Ursus americanus*, *Ursus horribilis*, *Melursus ursinus*, *Melursus fulgens* in drugih. V geografskem pogledu je zajedavec razširjen od Severne Amerike preko Malaje, Bornea, Sumatre, Tibeta, Himalaje, Kitajske, Arktike, SSSR in drugje. Poročajo, da je zajedavec zdravstveno zelo pomemben pri medvedih v zooloških vrtovih, kjer se živali na omejenem prostoru same okužijo. Tudi jajčeca tega zajedavca se nakopičujejo na mrhoviščih. Ker so te oblike zajedavca zelo odporne proti zunanjim vplivom, ohranijo sposobnost invadiranja svojega gostitelja tudi nekaj let.

4. *Bičeglavec ali TRICHURIS SP.* je zajedavec debelega črevesa prežvekovalcev, mesojedov in vsejedov številnih vrst domačih in divjih vretenčarjev. Zajedavca smo ugotovili pri 5,7% preiskanih medvedov.

5. *Trakulja TAENIA SP.* Menimo, da smo ugotavljali trakuljo *Taenia hydatigena* Pallas, 1766. Omenjene trakulje smo ugotovili v črevesu dveh preiskanih medvedov. Te trakulje so razširjene pri domačih in divjih mesojedih in se razmnožujejo s pomočjo tako imenovanih ikrice, ki jih poznamo pod imenom *Cysticercus tenuicollis*. Končni gostitelj se okuži, če požre ikrice. Le-ta pa je pogosta med

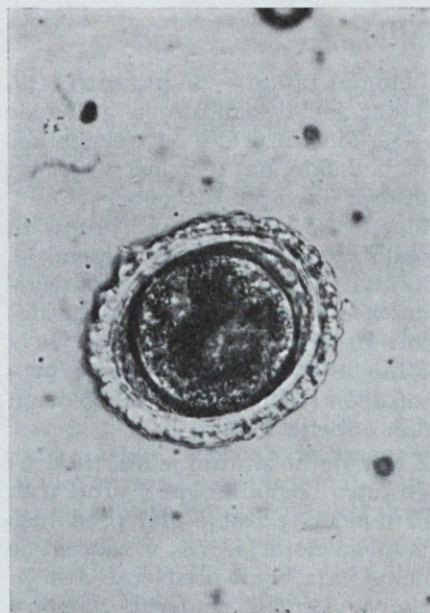
drobovino domačih prežvekovalcev. Zelo verjetno, da se medvedi okužijo neposredno z drobovino domačih živali na mrhovišču, čeprav ne izključujemo tudi drugih možnosti.

6. *CYSTICERCUS TENUICOLLIS* je ikrice že omenjene vrste trakulje. Tudi ikrice smo ugotovili pri dveh preiskanih medvedih. Ikrice se razvijajo iz zaužitih trakuljnih jajčec. Ta pa so vezana na gostitelje spolno zrele trakulje, kot so divji in domači mesojedi, torej tudi medved.

7. *Lasnica ali TRICHINELLA SPIRALIS* (Owen, 1833) so ličinke in spolno zreli zajedavci, ki so vezane na mišičevje in črevo številnih vrst živali in človeka. Ugotovili smo jih, vključujoč tudi preiskave mišičevja drugih medvedov, samo pri 8,5% preiskanih medvedov. Človek se invadira z mesom trihinoznega medveda, če meso ni dovolj kuhano ali pečeno.

8. *TRICHODECTES PINGUIS PINGUIS* (Burmeister, 1838) je kožuhožrca ali malofag. To je zunanji

Mikrofoto dr. R. Rakovec:
Jajčece gliste Toxascaris transfuga (orig.)

parazit in ga prištevamo k insektom. Ker smo pregledali samo nekaj medvedjih kožuhov, na katerih smo insekta ugotovili, ne moremo ocenjevati razširjenosti omenjenega zajedavca. Zajedavca je iz našega materiala determiniral S. Brelih, za kar se mu zahvaljujemo.

9. *IXODES RICINUS* (Linné, 1746) je klop, ki je razširjen pri številnih vrstah živali, parazitira občasno, da se nasesa krvi svojega gostitelja. Pri medvedih smo zajedavca ugotovili v večjem številu. Zajedavec lahko prenaša nekatere protozojske krvne bolezni pri vretenčarjih kakor tudi nekatere virusne bolezni.

Potrebno je omeniti, da naše preiskave niso zajele krvi, vseh telesnih votlin medveda, sinusov glave in možganskih mren ter drugih organov, kjer bi morda lahko ugotovili nekatere manj poznane in razširjene zajedavce.

Peter Dobrila — ilustriral Saša Dobrila

Blažev. Martin

XIII.

Leto dni zatem — se pravi tri leta, odkar je bil samostojen gospodar — je Martin prejel od trškega notarja vabilo, naj se zgleda v njegovi pisarni na važen razgovor.

Martin se notarjevemu pismu ni malo začudil — in premišljeval je, kaj naj bi bilo tako važnega. Najbrž kaj zaradi dediščine, si je dejal. Hotel se je posvetovati še z Miho in s Tonetom, a se je premislil in sklenil, da se takoj drugi dan odpelje v trg.

Z neprijetno slutnjo je Martin drugo jutro pognal koleselj proti trgu in dve uri pozneje stal pred hišo javnega notarja. Ves v zadregi je nekaj časa hodil pred vrati sem in tja, se končno ojunail, stopil v

Če se ob koncu prikaza zajedavcev še enkrat dotaknemo mrhovišč, ki jih zlasti gojitveno lovišče »Rog« sistematično organizira za dodatno krmljenje medvedov, je potrebno ponoviti, da je mrhovišče lahko kraj, kjer se medvedi okužujejo z že omenjenimi zajedavci. V želji, da bi prispevali k reševanju tega problema, predlagamo:

a) Mrhovišča naj se predstavljajo vsaj vsako drugo leto.

b) Vršni naj se stroga kontrola hrane, namenjene za mrhovišča. Inva-dirana jetra z metljaji, cisticerkozni organi in drugo naj se iz takšne hrane izloča.

c) Pri izbiri prostora za mrhovišče naj se upošteva, da naj bo na suhem, za vodo propustnem terenu, po možnosti ne zaraščenem z nizko vegetacijo.

Povzeto iz sestavka: »NAMETNICI MED-VJEDA (*Ursus arctos* L.)«, ki sta ga pripravila J. Brglez in S. Valentinčič za »Acta veterinaria«, Beograd.

vežo in z drhtečo roko potrkal na vrata, kjer je visel listek z napisom: Notarska pisarna.

»Prosto,« se je začulo od znotraj. Martin je plašno odprl, se spoštljivo odkril ter molče podal gospodu za pisalno mizo notarjevo pismo. Gospod, najbrž notarjev pomočnik, je odšel v sosednjo sobo, od koder je zagrmelo: »Danes niso uradne ure! Naj pride takrat, ko je vabljen!« Takoj nato pa je sledilo tiše: »No, naj vstopi, ker je že tu!«

Trenutek zatem je stal Martin pred starejšim sivolasim možem strogega pogleda. Na njegovem krivem nosu so čepela očala v zlatem okviru, pod nosom pa so se mu bohotili navzgor zavihani sivi brki.

»Prosim!« je sivolasi gospod povabil Martina, naj sede.

»Vi ste Martin Blaž in ste doma iz Grubelj?«

»Da, gospod notar.«

»Vi ste gospodar na Blaževini?«

»Da, gospod notar.«

»Koliko poslov imate?«

»Dva hlapca in staro kuharico Urško.«

»Ali jim zaupate?«

»Da, gospod notar.«

»Imate kaj dolga na svojem posestvu?«

»Vknjiženega nič. Nekaj malega pa dolgujem svojemu hlapcu Tonetu.«

»Ali natančno veste, koliko ste mu dolžni?«

»Točne številke bi vam ne vedel povedati, ker si nisem zapisoval.«

»Ho, ho, Martin, vi ste pa res vzoren gospodar! Hlapec vam posoja, vi si pa niti ne zapišete, koliko. Kako pa mu boste vrnili, če ne veste, koliko ste dolžni? Kaj pa, če bi vas goljufal?«

»To pa ne, gospod notar! Prepričan sem, da Tone ni tak; sicer sem mu pa dal vsakič potrdilo.«

Notar je odprl mapo in iz nje potegnil cel šop potrdil z Martinovim podpisom. Vsako zase je pokazal Martinu in vprašal, če so vsote prave in če je podpis pod njimi pristen. Za zneske se Martin ni spominjal, podpise pa je priznal za svoje. Vendar še vedno ni razumel, za kaj pravzaprav gre.

»Gospod notar, kako to, da jih imate vi? Ali vam jih je Tone prinesel?« je naivno vprašal Martin.

»Seveda! Menda vendar niste pričakovali, da ne bo nikdar zahteval vračila. Vidite, ker mu najbrž ne bi mogli vrniti, če bi vam sam rekel, je prišel k meni, naj ga zastopam. Tone vas bo tožil, če mu v najkrajšem času ne vrnete vsega, kar vam je posodil, to se pravi: dvainštirideset tisočakov in pet stotakov, poleg tega pa še obresti. Razumete? In če mu ne vrnete, bo vaš hlapec, o katerem ste rekli, da je pošten, pognal vaše lepo po-

sestvo na boben, kakor se temu po domače pravi!«

Martinu se je zameglilo pred očmi; kaj takega ni niti v sanjah pričakoval. Dvainštirideset tisočakov! Saj mu je Tone dajal le po nekaj stotakov, in zdaj na boben! Na boben? Ne, to ni mogoče! Ves razburjen je mečkal svoj klobuk v rokah: »Gospod notar . . . , koliko je pravzaprav dvainštirideset tisočakov?«

Notar je bil star in izkušen človek, a vajen misliti, da ima vedno le tisti prav, katerega on zastopa. Zato Martina ni razumel. Martin s tolikim denarjem v resnici nikdar ni imel opravka. Notarju to seveda ni šlo v glavo. Preblisnilo ga je, da stoji pred njim prevejanec, ki se dela nevednega, zato je zarohnel: »Martin Blaž, ne norčujte se iz mene! Prestar sem. Povejte rajši, kdaj mislite vrniti!« Martin je še bolj zmedeno nekaj zajeccljal. Notar pa jezno: »A tako, da ne razumete, za kaj gre? Nazadnje boste začeli še tajiti, da ste sploh kaj dolžni?« In je s prstom pokazal Martinu vrata.

Martin se je dvignil in opotekaje zapustil notarsko pisarno. Za njim so se zaloputnila vrata. Ko je bil že zunaj, se je prijel za glavo; občutek je imel, da mu jo bo razneslo.

»Na boben?«

Kakor v megli je šel čez cesto na gostilniško dvorišče, kjer je pustil konja, sedel na voz in obrnil proti domu. Vajeti je pustil privezane na zavorni kljuki, da je konj po svoje klepal, se naslonil nazaj in si z rokama zakril obraz. »Zakaj, le zakaj mi je Tone to napravil?« se je vedno znova spraševal. »Pa saj ni mogoče! Tako podel pa Tone ni.«

Bilo je že pozno popoldne, ko se je konj ustavil na domačem borjaču in Martin se je predramil iz svojih grenkih misli. Skočil je z voza in šel iskat Toneta. Še vedno je upal, da je vse, kar je pravkar doživel, le nesporazum in da mu bo Tone

vse pojasnil. Toda zaman, ni ga našel, kajti kmalu potem, ko se je Martin odpeljal, je Tone pobral nekaj svojih stvari in odšel, ne da bi kdo vedel, kam. Temna slutnja je Martinu stisnila srce, a še je tlela iskrica upanja: »Počakal bom, da se vrne.«

Martin je čakal ves dan, drugi in tretji dan, toda Toneta ni bilo od nikoder. Molče je stopal po hiši, pogledal zdaj v hlev, zdaj v senik. Spomnil se je stare Pepe in njenih svaril: »Pepa, kako ste imeli prav! Zakaj vas nisem ubogal! Toda, morda le še ni prepozno?«

Kakor da so se mu oči odprle. Začel je spet zgodaj vstajati, pa ne za na lov, temveč za na delo. Kakor utaplajajoči se bilke se je Martin oprijel misli, da se bo še vse popravilo. Nikdar prej ni delal s tako vnemo kakor tiste dni.

Čez kak teden je prišlo vabilo za na sodišče. Toneta tudi pri razpravi ni bilo, zastopal ga je notar. Ko je sodnik vprašal Martina, če priznava, da je Tonetu dolžan, je pritrdil. Sledila je sodba: Martin mora povrniti ves dolg z obrestmi vred ter plačati sodne stroške, v štirinajstih dneh, sicer se na njegovo posestvo razpiše dražba.

Štirinajst dni je hitro preteklo. Martin ni plačal. Njegova potrnost in obup sta bila tolikšna, da je izgubil vso voljo in se ni niti potrudil na posojilnico. Nekaj tednov nato je na Blaževem borjaču zapel boben. Cela Blaževina je pripadla Tonetu, ki se je vrnil šele, ko je bilo vse končano.

Prvo, kar je Tone storil, je bilo, da je odpovedal hlapcu Mihi. Martin nekaj časa ni vedel, kaj bi počel in kam bi se dal. Tone je bil prijazen z njim, hinavsko se mu je celo opravičeval, češ da ni mogel drugače; sicer pa ga je pustil delati, kar je sam hotel. Tonetovo obnašanje je bilo vsak dan samozavestnejše. Še upognjeni hrbet se mu je zravnal, njegovi koraki po borjaču so bili hitrejši in njegov glas je bil glas gospodarja. Nekega

popoldneva je prestregel Martina na dvorišču pred vrati:

»Tako ne bo šlo. Pri hiši toliko dela, ti pa postopaš okrog. Zastonj te ne bom več redil. Če hočeš ostati, se udinjaj za hlapca!«

Martina je zapeklo pri srečju, ko da bi ga zadel strel. Umaknil je pogled gospodujočim Tonetovim očem in potrepljal Črta, ki se mu je dobrikal ob nogah.

»Psa pa prodaj ali ustrel! Lovski pes ni za na kmetijo, slab čuvaj je, oglodane kosti ni vreden.«

Ko je noč s svojim črnim plaščem zagrnila vas, je tema segla še globlje v Martinovo mehko dušo. Povsod za zagrinjali na oknih so že ugasnile luči, Martinove oči pa so še vedno v soju petrolejke begale po stropu. Ležal je vznak na postelji in iskal rešitve. Neprestano mu je udarjala na uho Tonetova ukazovalna beseda: za hlapca, za hlapca . . .

Tedaj je na dvorišču zalajal Črt. »Oba s psom sva mu napoti. Proč morava, proč odtod!« Tudi Črtov lajež je bil otožen, kakor so bile otožne njegove misli. Zdelo se mu je, ko da ga kliče. V Martinu se je zlomilo: »Kot sirota sem ponoči prišel k hiši in ponoči tudi odhajam.«

Snel je s klina puško, upihnil luč in po prstih stopil po stopnicah. Vrata so otožno zaječala in na pragu mu je Črt pritisnil svoj mokri smrček na tipajočo dlan.

»Zbogom Blaževina! Zbogom vrانع v hlevu in koleselj v lopi!«

Martina je vodila pot mimo Cilkinega doma. Obstal je pod njenim oknom in rahlo potrkal. Nič. Morda trdno spi, je pomislil in potrkal vnovič, močneje. A zaman. Okno je ostalo temno in gluho, čeprav se mu je poprej tolikokrat odprlo že na prvi klic. Martina je zaskolelo v dno srca: »Torej tudi ona!« Stisnil je zobe in odšel urnih korakov. Šele daleč od vasi je postal. »Kam?« mu je kljuvalo v duši, »kam sedaj, brezdomec?«

Krenila sta, to pot Črt ne ob njegovi levi nogi, ampak spredaj, ko da mu kaže pot

Na vzhodu se je rahlo svitalo. Martinova mlada duša pa se je pogrezala v vse temnejši mrak.

»Kam torej, sirota Martin?«

Pred njim je iz teme vstajala Lepa gora. Vedno svetlejši so postajali obrisi njenih pobočij. Črt je ob lovčevi nogi rahlo zacvilil, češ, go, spodar moj, odloči se, kamorkoli greš, grem s teboj...

»Kam drugam kakor k tebi, Lepa gora, kraj najlepših spominov!« Krenila sta, to pot Črt ne ob njegovi levi nogi, ampak spredaj, ko da mu kaže pot.

Ko je sonce vstajalo izza gora in razlilo svoje zlato po dobravah, je

Martin s Črtom stal ob skalovju, kjer je tolikokrat sanjaril o lovu, o Cilki, o bodočnosti. Zbor krilatih pevcev je iz tisoč grl prepeval pomladnemu jutru in milijon rosnih kristalov se je lesketalo na gozdni jasi. Toda Martin danes ni slišal, ne videl te lepote. Tam spodaj so ležale Grublje in Blaževina, kakor iztrgana iz Martinovega krvavečega srca. Črt je postajal nemiren. Rahlo je zacvilil in pogledal gospodarja z zvestimi očmi.

»Danes ne greva na lov,« se je Martin sklonil k psu, »nikdar več ne greva, toda z menoj ostaneš. Ne boš lizal Tonetovih pljuncev na

Blaževini in ne prenašal njegovih brč. Lepše nama bo tukaj, vedno bova skupaj — v lovišču, kamor naju je oba nenehno vleklo srce. V črnih nočeh nama bo v krošnjah košatih hrastov ukala uharica, v ranih jutrih naju bo obiskoval srnjak z roženo krono na glavi...« Martinove drgetajoče roke so objele svojega edinega zvestega prijatelja in ga pritisnile na srce. Iz Črtovih oči je sijala brezmejna vdanost. Z mokrim smrčkom je poljubil gospodarja na žalostne, solzne oči...

Martin je segel po puški...

Tedaj je v dolini zazvonilo; v kloinci domače cerkvice sv. Janeza se je zamajal zvon. Njegov glas je kot otožna pesem plaval čez dobrane.

Martinu je zastal prst na petelinu... Kakor da se ga je dotaknila božajoča dlan krušne matere Marike in so njeni prsti spolzeli po njegovem čelu: »Fant moj, nikdar ni tako hudo, da ne bi moglo biti še huje...«

»Zver v pasti si odgrizne nogo, da si reši življenje, ker je življenje največ, kar živa bitja imamo,« je iz daljave prihajal glas starega Blaža.

Martin se je budil kakor iz smrti. Glas domačega zvona je odmeval v njem vse globlje. Njegova trepetajoča pesem se je zlivala s sončno lučjo. Okna cerkve na griču so blestela vse bolj v jutranjem soncu. In tam zraven nje je pokopališče, njiva večnega miru. Martinove oči so iskale grob rodne in krušne matere, pa Blažovo gomilo: »Odpustita mi materi, odpustite mi Blaž...«

*

Drugi dan, bila je nedelja, so ljudje opazili na treh Blaževih grobovih sveže šopke gozdnih in poljskih rož, Martin pa je odšel neznan kam, kakor je od neznan kje prišla njegova mati.

Konec

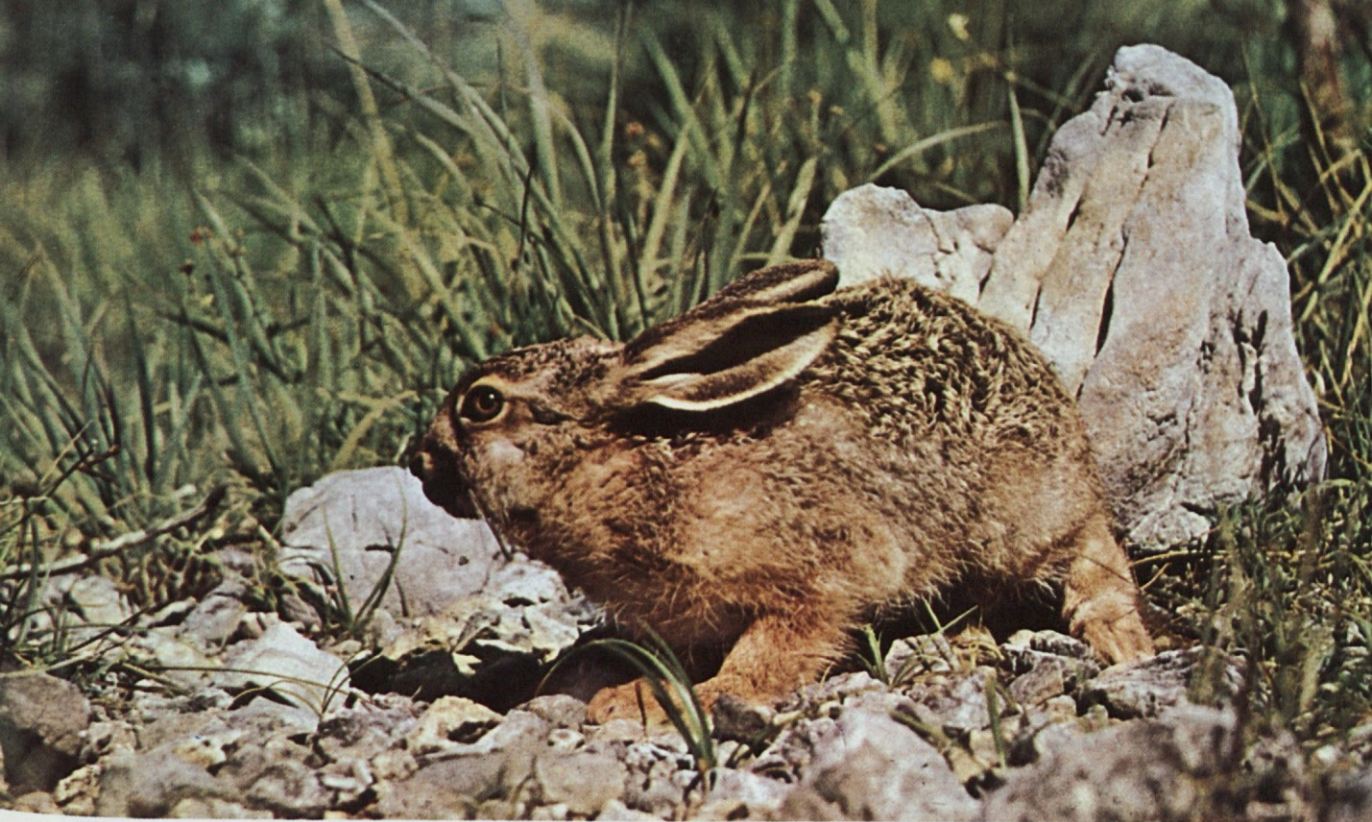

Foto Mitja Mikec

Foto Mitja Mikec

Foto Marjan Langus: *Na kopnicah*

Tone Ožbolt

Kastorjev triintrideseti medved

Belica, 28. oktobra 1969. Nena-
vadno lep jesenski dan, a sonce se
je že nagibalo nad Sveto goro.
Lovec Stane Kokalj se je s Petrom
in Jožetom podal iz Belice na bliž-
nje Gornje njive na medveda. Ob
mrhovišču, založenem z mesnimi
odpadki, lobanjami in okostnjaki,
so se lovci po lestvi vzpeli na vi-
soko prežo, zgrajeno v krošnji
Kalčičeve češnje.

Vsako noč je bilo na krmišču po
več obiskovalcev. Zaloge mesa so
naglo plahnele. Goveje lobanje in
okostnjake, ki so jih medvedje
obirali in odnašali, je bilo treba
vsak dan sproti znašati nazaj na
krmišče, sicer bi se živali zadrže-
vale in najedle v grmovju, ne da
bi se jim bilo treba pokazati lov-
čevemu očesu.

Po sončnem zahodu se je naglo
zmračilo in dolino je napolnila
siva tema. Z mrakom se je v gozdu
zbudilo življenje. Prebujali so se
in vstajali ter odhajali gozdni pre-
bivalci na svoje nočne pohode,
kamor jih je silil prazen želodec.

Noč je bila mirna. Na jasnem nebu
so se že svetlikale zvezde, srebrna
luna pa je bila še vedno nekje
daleč za vrhovi. V planini se je
sem in tja skotalil kamen ter se
valil po strmini. Slišati je bilo
lomljenje in pokanje suhljadi, in
v bližnjem gozdu ter grmovju je
šelestelo suho listje. Visoko na
pečinah Taborske stene se je ogla-
šala uharica.

Strnjeni kameniti gorski venec z
Žurgarsko steno, Školom, Tabor-
sko in Rdečo steno je bila že pobo-
žala luna in v njenem siju so se
velikanske pečine čarobno leske-
tale. Nekje v planini se je zopet
skotalil kamen in nedaleč vstran
je bilo slišati enakomerno hojo ko-
smatinca, ki je prihajal vse bliže
in bliže. Troje mož v lovski preži
je preživljalo prijetne, a napete
trenutke. Na gozdnem parobku se
je prikazala velika temna senca, se
pomikala h krmišču, se ustavila in
brez obotavljanja pričela jesti.
Med puhanjem in cmokanjem so
se drobile in lomile kosti. Medved

je trgal in obiral okostnjake ter
slastno požiral vse, kar mu je pri-
šlo pod krepke zobe.

Dvogled je romal iz rok v roke.
Žival je bila videti velika. Lovec
Stane je pomolil cev skozi strelno
okno in pomeril. Križ v strelnem
daljnogledu se je skrnil na temnem
kožuhu kosmatinca. Luna je bila
še vedno za vrhovi, le njen sij se
je polagoma približeval. Vidljivost
je bila še slaba, čeprav je bilo žival
že možno oceniti in zanesljivo po-
meriti. Čakanje, da bi luna obsi-
jala medvedje krmišče, bi bilo
morda predolgo. Medtem bi se
medved lahko do sitega najedel in
odhlačal. Odločitev ni bila lahka,
vendar je padla.

Lovec Stane je pomeril, pobožal
sprožilec svoje puške in strel je
rezko odjeknil. Kosmatinec je pa-
del, ko da bi mu spodrezal noge.
Zatulil je in zarjovel, se nekajkrat
zavalil, rjovel in tulil dalje, se
dvignil in se pomikal navzdol po
njivah. Stane je drugič dvignil
puško, pomeril in sprožil. Žival je
znova omahnila, vendar ni oble-
žala. S svojimi strašnimi glasovi
se je branila in odganjala smrt
od sebe, dokler ni v bližnjem Ko-
ritnem jarku popolnoma utihnila.

V gozdu je bilo zopet vse tiho in mirno. Iz vasi je prihajal pasji lajež.

Dolgo v noč so lovci sedeli na preži in napenjali ušesa. Končno so zapustili čakališče in se z žepno svetilko lotili nevarnega iskanja, prepričani, da je medved v bližnjem jarku obležal in se umiril. Na prvem nastrelu je bila kri, drobci kosti in pljuč. Tudi na mestu, kjer ga je zadela druga krogla, so našli koščene drobce, a krvava sled je vodila dalje. Kosmatinec je zbral vse svoje moči; s kroglo v prsih in z zdrobljeno zadnjo levo nogo je v mukah krenil nazaj v planino.

Lovec Stane je vedel, da ne bo šlo gladko. Na njegovo željo sem se naslednje jutro pridružil iskanju. Žival je po enem kilometru nehala krvaveti in naše moči so odpovedale, pa tudi dva lovska psa nam nista pomagala. Treba je bilo poklicati na pomoč našega najbolj izkušenega lovca na med-

vede Ivana Grajša in njegovega pomočnika Kastorja, ki s svojim čudežnim nosom, izkušnjami — in dejal bi z razumom — reši vsako zagato in obstreljeno divjad zanesljivo najde. Lovec Grajš ve, kakšno vrednost predstavlja medved, zato je kljub obilici dela že po dveh urah došel na 60 km oddaljeno mesto in pričel z delom. To pot sem se z njim drugič podal za medvedom.

Rad bi predvsem povedal bralcem, zlasti pa tistim lovcem, ki podcenjujejo psa in njegovo veljavo na lovu, zlasti pri iskanju obstreljene divjadi, kaj pes pomeni.

Zapustili smo vas Belico. Kastor se je prosto sprehajal ob svojem gospodarju. Na Gornjih njivah smo prečkali medvedov krvni sled. Kastor ga je v hipu nakazal svojemu gospodarju, a ta mu ni ukazal, da naj prične s sledenjem, kajti odločili smo se, da pričnemo z nadaljevanjem tam, kjer smo dopoldne nehali, ob zadnji najdeni

kaplji krvi. Čez čas smo dospeli. Grajš je poklical psa, pripravil sledni jermen in Kastorju krog vratu zapel vrvico. Psu se je naježila dlaka. Ne da bi mu pokazali medvedov sled, ga je po nekaj metrih brez težav našel in zavil v grmovje. Tedaj se je začelo. Sledna vrvica je bila nenehno napeta. Vodil nas je po grmovju, med skalovjem, po skoro navpičnih strmih nah, pečinah in dolinah. Lovec Stane je omagal. Tudi jaz sem še komaj vlekel pete za Kastorjem in Grajšem. Po strmih Žurgarskih policah smo dosegli vrh Skola z 922 m nadmorske višine. Kastor nam ni dopuščal potrebnega oddiha, nenehno je priganjal in naju vodil med kladami in skalovjem, dokler se ni po dveh in pol urah na okrog 1200 m visoki Beli steni ustavil. Dlaka na hrbtu se mu je zopet naježila. Z repom je rahlo opletal levo in desno, obrnil glavo in pogledal svojega gospodarja. Vse je bilo jasno, zmenjeno, do-

Foto Peter Adamič: Kljunači se vračajo

Foto Mitja Mikec

Foto Mitja Mikec

govorjeno. »Tu leži medved. Pripraviva puški! Zverina lahko skoči v naju, predno dobi kroglo,« je tiho spregovoril Grajš, ob vrvici napravil še nekaj korakov, pobožal psa in mu odpel vrvico za vratom. Kastor je previdno, tiho in mirno izginil med skalovjem in grmovjem. In že se je oglasil. Medved je puhnil in zabrundal. Z Grajšem sva skočila naproti, a prepozno. Medved se je pognal navzdol po nepregledni strmini. Kastor ga je kak kilometer od tam zadržal in ustavil. Bil je silen ples in pasji lajež. Tekla sva, kar se je dalo. Dospela sva na razdaljo kakih 300 m. Slišala sva sopečega medveda, a videla ga nisva. Zverina se je znova pognala naprej in se spustila navzdol. Kastor se je vrnil h gospodarju in takoj zopet nadaljeval z delom. Ob Taborski steni je medved poševno zavil v Kote. Po strmih in nevarnih predelih sva tekla za njim, kar se je dalo, da bi se mu približala na strelna razdalja. Kastor ga je nenehno spremljal, napadal in lajal ter ga nagnal v Kotni jarek. Najine moči so bile pri kraju. Sedel sem na pečino. Pred menoj je bil globok prepad. Počakal sem in se nekoliko umiril. Po globači pa je Kastor napadal in lajal na ranjenega medveda, ki mi je končno prišel pred cev. Pomeril sem in v srce zadet se je zrušil. Za nami je bilo okrog 20 km prehojene naporene poti. Iz Kastorjevih oči je sijalo zadovoljstvo, ko mu je Grajš pripenjal na ovratnik odlikovanje — zeleno vejico.

Medved je tehtal blizu 200 kg. Njegov kožuh je bil dragocen in velika škoda bi bila, če bi medved poginil in segnil v gozdu. To je bil Kastorjev triintrideseti in verjetno ne zadnji, čeprav mu gredo leta že h koncu. Brak-jazbečar Kastor pa ni le dober krvosledec za medvedom. Nič koliko zastreljene jelenjadi, srnjadi in prašičev je že našel, zraven tega pa je tudi kot gonič vsestransko uporaben.

Inozemski lovec je v lovišču LD Kočevje leta 1969 obstrelil močnega medveda, ki ga je Kastor poiskal, Ivan Grajš pa dokončno ustrelil

Vrednost najdenih medvedov in druge obstreljene divjadi sega v desetine milijonov dinarjev, številne lovce pa je rešil neprijetnega občutka in jih obdaril s prijetnim razpoloženjem.

Toda, za to, kar ta lovski pes zna, ni bila dovolj le njegova naravna

zasnova. Treba je bilo še veliko pravilne vzgoje in šole ter neutrudljivega in vztrajnega vodnikovega dela. Lovec Grajš in njegov brak-jazbečar Kastor sta nam lovcem lahko poučen primer, kaj se s sposobnostjo, vajo in vztrajnostjo doseže.

Ivan Grajš s Kastorjem

Po lovskem svetu

Ing. Anton Simonič

IX. mednarodni kongres zveze znanstvenih delavcev s področja lovstva v Moskvi

(Nadaljevanje)

Simpozij ŠTETJE LOVNE DIVJADI je bil razdeljen v tri dele. Na prvem so bili obravnavani načini in splošne metode štetja divjadi. Med temi so bili referati Priklonskega »Štetje divjadi na nenaseljenih območjih SSSR«, Zaharova »O problemih metod za ugotavljanje divjadi iz zraka«, referat skupine Jegorov, Krečmar, Labutin, Perfiljev, Popov in Revin »Principi in metode določanja števila divjadi iz zraka v Jakutiji« in Smirnova »Ocena točnosti rezultatov štetja divjadi«, ki je obravnaval statistične metode, temelječe na ugotavljanju števila divjadi na omejenem prostoru in na tej osnovi preračunavanja števila divjadi na vsem območju. S. G. Priklonski iz Državnega rezervata Oka pa je pod naslovom »Zimsko štetje divjadi na transektih« posebej obravnaval zanimivo vprašanje ugotavljanja relativnega števila divjadi s pomočjo kalkulacije absolutnega števila in koeficientov. Ena teh metod je ugotavljanje števila po sledovih v snegu na transektih. Osnova te metode je formula A. N. Formozova, prirejena od Perelesina:

$$Z = 1,57 \frac{S}{d \cdot m}$$

Z = število divjadi na enoti območja (areala)
S = število registriranih sledov
m = dolžina prehojene poti
d = poprečna dolžina, ki jo naredi divjad v enem dnevu

To štetje se v praksi izvaja tako, da na območju, kjer ugotavljajo število neke vrste divjadi, prehodijo čimveč poti in ugotovijo število svežih sledov. Najprimernejši za to so dnevi z novozapadlim snegom. Nato izračunajo $B = \frac{S}{m}$

Najtežje vprašanje pri vsej zadevi je ugotavljanje vrednosti d — to je poprečne dolžine dnevnega sledda, ki jo v danem območju v določenem letnem času prehodi posamezna vrsta divjadi. Ta podatek je treba ugotoviti s sledenjem čim večjega števila divjadi v raznih predelih in rezultate potem unificirati po območjih. Za posamezno značilno območje nato izračunajo koeficient $K = \frac{1,57}{d}$. Zmnožek

$K \times B$ da Z, torej število divjadi določene vrste v danem območju. Zimsko štetje divjadi v RSFSR je vpeljano po tej metodi že od leta 1964, ko je bilo prehojenih skupaj 106 000 km poti v 65 območjih. Vsako leto ob zaključku lovne sezone na ta način ugotavljajo številnost divjadi na treh milijonih km². Po mnenju avtorja je metoda predvsem ustrezna v ruskih, skandinavskih in severnoameriških razmerah.

Zanimive referate sta podala tudi V. J. Osmolovskaja iz Moskovske državne univerze »Kartiranje števila in razdelitve divjadi na nenaseljenih ozemljih« in H. Ling »Štetje divjadi s sodelovanjem skupin lovcev«.

Pri nas pa bi bilo mogoče uporabiti metodo štetja divjadi, ki jo je obravnaval P. B. Jurgenson iz Zveznega inštituta gozdarstva in gozdarske mehanizacije v Moskvi pod naslovom »Popis števila divjadi pozimi z metodo štetja iztrebkov«. Štetje kupčkov iztrebkov je posebna metoda štetja velike divjadi in ugotavljanja njene razporeditve po stanišču, ki je bila prvič uporabljena v Severni Ameriki že leta 1940 in je sedaj splošno razširjena tudi v drugih deželah.

To metodo je uporabil tudi V. J. Padaiga iz Litvanskega gozdarskega inštituta v Kaunasu za ugotavljanje številnosti srnjadi in o tem poročal v referatu »Izkušnje totalnega popisa populacije srnjadi s štetjem iztrebkov pozimi«. Ugotovil je, da pozimi srnjad pušča v poprečju 15,6 kupčka iztrebkov na dan; v 130 zimskih dneh skupaj 2028 kupčkov po živali. Štetje je v drugi polovici aprila na progi, široki 4 m in dolgi 1 km, na vsakih 100 ha gozdne površine. Število kupčkov, najdenih na progah, se preračuna na vso površino gozda. Skupni znesek se deli z 2028 in se tako ugotovi število srnjadi, preizkušene v gozdu. Točnost ugotavljanja po tej metodi je $\pm 10\%$. Po tej metodi je leta 1968 avtor izvedel štetje srnjadi na 6 gozdnih površinah s skupno površino 12 000 ha. Približna dolžina prehojenih prog je bila 100 km. V gozdovih listavcev je bilo poprečno 7 do 8 živali na 100 ha, v mešanih gozdovih smreke in listavcev 5 na 100 ha, v mešanih gozdovih smreke in listavcev ter v borovih gozdovih s primesjo listavcev pa 1,5 glav jelenjadi in 2 do 3 srnjadi na 100 ha. Po mnenju avtorja je ta metoda za ugotavljanje števila srnjadi zelo primerna, ker je srnjad na svojih staniščih precej stalna. Rezultati so zato razmeroma točni in tudi

Foto ing. A. Simonič: Stalni razstavní paviljon varstva narave na razstavišču sovjetskega gospodarstva v Moskvi

sama metoda je dokaj lahko izvedljiva. Storilnost za enega človeka je 12 km 4 m široke proge na dan, kar pomeni, da je možno v enem delovnem dnevu zajeti površino 1200 ha. Verjetno bi bilo to metodo vredno preizkusiti tudi pri nas.

Za naše razmere je bil zanimiv tudi referat Francoza H. Daburona iz Centra za gozdarsko tehniko ministrstva za poljedelstvo »Metode ugotavljanja števila jelenjadi v mešanih gozdovih, ko ni snega«, v katerem je obravnaval štetje jelenjadi po 4 metodah v 5000 ha velikem ograjenem parku Chambord: metoda s pogoni oziroma pritiski jelenjadi, opazovanje jelenjadi iz vozila — v parku je izredno gosta mreža cest, Skunckjeva računska metoda na podlagi odstreljenih primerkov in ameriška metoda štetja iztrebkov. Kljub temu, da so bile metode izvajane z vso natančnostjo, po mnenju avtorja nobena izmed njih ne daje absolutno točnih rezultatov. Podobno vprašanje je obravnaval tudi

De Cambrugghe, ki je poročal o načinih, kako gozdarska služba v Belgiji ugotavlja število jelenjadi. V referatu »Metode štetja jelenjadi v Bel-

giji« je poročal o ugotavljanju številnosti jelenjadi s pomočjo statističnih metod, štetja sledov jelenjadi v snegu in štetja jelenjadi s pomočjo opazovalca, ki prehodi 200 ha gozdne površine po določeni poti zjutraj in zvečer in si sproti v karto vpisuje uro in opis opažene živali.

V okviru simpozija je bilo obravnavano tudi štetje mesojedov, glodalcev in žužkojedov, kar je za nas manj zanimivo, za številne severne dežele pa zelo važno, ker so med temi skupinami vrste dragocenih kožuharjev, sobolj, kuna zlatica, severna lisica, bober, pižmovka in druge.

Četrta skupina referatov je obravnavala štetje lovne perjadi. Obravnavali so predvsem metode štetja vodne perjadi v raznih delih SSSR in na Danskem ter ugotavljanje števila tetraonidov in jerebic po raznih metodah. Med temi prispevki je prav gotovo marsikaj zanimivega tudi za naše razmere, a bi bilo navajanje tega preobširno.

(Se nadaljuje v naslednjem letniku.)

Foto inž. A. Simonič: Košute jelena marala (*Cervus maral*), ki živi v sibirskem delu SZ. Po teži in rogovju je nekoliko močnejši od našega

Lovski oprtnik

Tudi jaz s puško imam srce...

Dobro jutro, znanilec pomladi! Dolgo, dolgo sem si želel srečanja s teboj. Od daleč sem prišel, da se nasmeheva novemu življenju. Mnogo prezgodaj sem te pričel iskati in dolgo te nisem našel. Precej časa je že, odkar sem odšel zdoma, kajti že zgodaj sem si zaželel pomladi.

Bil je visok sneg, drevje odedo v bele halje, potčki molčeči, glasu drobnih ptic še nikjer. Od streh so visele dolge ledene sveče in mrtva priroda se je lesketala v tisočih drobceh kristalnih. Vidiš, tako je bilo, ko sem odšel z doma v upanju, da te najdem nekje na kopni jasi kraj potoka.

In danes v sončnem jutru sva se tako nepričakovano srečala. Na sončni rebri si vzkli. Kako lep je tvoj dom! Nasproti soncu, nasproti vsemu...

Glej, sklonil sem se k tebi, da privzdignem tvoj beli cvet. Zakaj se tako sramežljivo sklanjaš k zemlji? Mar se me bojiš? Poglej malo v svet, ki si mu dal utrip novega življenja! Poglej v nebo, v toplo sonce! Prislunni svežemu dihu gozdov, veselemu žgolenju ptic, spodaj ob potoku prislunni veseli pesmi razigranih otroških src.

Molčiš. Nočeš govoriti z menoj. Zopet gledaš v tla. Samo vetru dovoliš, da se igra s tvojimi listi, da ti kdaj kdaj zaziblje belo glavico. Tako vendarle pritrjuješ mojemu prigovarjanju.

Te je še strah pred menoj? Ne boj se, ne bom ti utrgal življenja... Zopet je utihnil in se še bolj sklonil k materi Zemlji. Veter pa je nesel njegov blagi vonj daleč v prostranstva gozdov in snežne lise

Foto M. Kemperl

so izginjale pod toplim pomladnega zefira sta prede so se valile v dolino od talečega se snega v planinah.

Še enkrat sem se ozrl na njegov cvet, nalahno se pozibavajoč v rahli, topli sapi. Tedaj sem razločno zaslišal njegovo pozvanjanje. Bilo je v meni in v vsem okrog mene, v rahlem dihu pomladnega zefira sta prepevala hrib in dol. Hvala ti, drobni, beli zvonček!

Franc Hribernik

Še o steklini

Rad bi v nekaterih ozirih dopolnil v »Lovcu« objavljene članke o steklini.

Steklina, kot zelo nevarna bolezen živali in ljudi (zoonoza), zahteva posebno pozornost, ne samo lovcev, ampak celotne družbe z njenimi pripadajočimi strokovnimi in upravnimi službami.

Hitro širjenje te bolezni v sosednih deželah nam daje slutiti, da bo vsak čas potrkala na vrata naše države. Bilo bi porazno, da bi nas presenetila nepripravljene, čeprav že nekaj let govorimo o njenem širjenju po Evropi.

Rezervoar te bolezni so divje živali, posebno mesojedi, zato smo lovci poklicani, da

pravočasno opozorimo na bližajočo se nevarnost.

Divjad ne pozna državnih meja in prirodnih zaprek, zato se lahko nekontrolirano seli in potika tudi po civiliziranih pokrajinah Evrope. Posebno za steklino obtele živali tavajo premočrtno, na desetine kilometrov v raznih smereh in se ne bojijo ljudi, prometa in hrupa današnjega časa. Zato se lahko steklina hitreje širi, kot si to predstavljamo.

Za preprečitev prehoda te bolezni v našo deželo bi bili potrebni sledeči ukrepi: 1. upravni ukrepi, 2. veterinarsko zaščitni ukrepi, 3. lovsko zaščitni ukrepi, 4. propagandno vzgojni ukrepi.

Pod upravnimi ukrepi razumemo ustrezno zakonodajo, ki predpisuje pasje kontumace, kontrolirano preprodajo psov ter obvezno zaščitno cepljenje psov proti steklini.

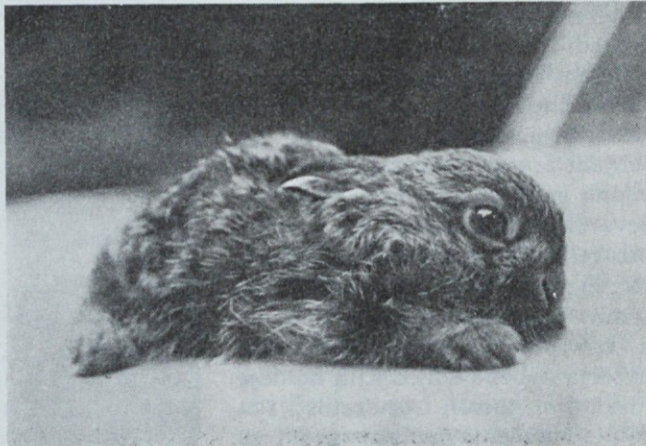
Sedanja zakonodaja je pomanjkljiva, ker ne dopušča pasjih kontumacov, dokler se bolezen ne pojavi. Tu bi morali lovci preko področnih lovskih zvez in republiške zveze opozoriti sekretariat za gospodarstvo, naj predlaga spremembo zakona.

na. Prav tako bi morali spreminiti predpis o obveznem javljanju na novo kupljenih psov pri ustreznih institucijah zaradi evidence.

Veterinarsko zaščitni ukrepi obsegajo zaščitno cepljenje vseh psov, starih nad tri mesece in obvezno zdravstveno kontrolo popadljivih psov (posebno, če popadajo ljudi), preko konjaške službe pa redno pobiranje in lovljenje psov klatežev. Sem spada tudi obvezna redna laboratorijska preiskava poginulih divjih živali. Lovci bi morali organizirano razredčiti število dlakastih roparic. Seveda bi bilo tu treba paziti, da roparice ne bi preveč zatrli, kajti to bi se lahko maščevalo pri drugih boleznih preostale divjadi. Prav tako bi morali lovci rigorozno odstranjevati iz revirjev klateče se mačke in pse, kajti te živali so najbolj nevarne za prenos bolezni od divjih živali na ljudi.

S poučnimi lepaki in predavanji med kmečkimi in drugim prebivalstvom bi morali opozarjati na karakteristične znake te bolezni pri živalih in ljudeh, da bi se lahko bolezen pravočasno odkrila in zatrla.

Foto dr. J. Pesjak: Marčev zajček

Za vse te zgoraj navedene ukrepe je nujno treba angažirati celotno družbo, kajti lovci lahko tukaj samo učinkovito pomagamo. Pripravimo se na to bolezen, kajti lahko se zgodi, da bomo moralj vso divjad v okuženih pokrajinah postreliti. Za našo prelepo Slovenijo bi bila to prehuda katastrofa.

Janez Črnej,
Celje, Kajuhova 11

Dva na stojišču

Lovska družina Kočevje je 16. nov. 1969 v revirju Vrbovec Raplevo priredila skupni lov z mnogimi gosti. Vreme je bilo lepo, toplo, le vetrovno. Prvi in drugi pogon sta se končala brez presenečenj in tudi divjad ni preveč presenečala lovcev. Po lovski malici je bil tretji pogon na najvišji točki Črnega vrha. Lovovodja Cebin je dodelil predzadnje in zadnje stojišče Francetu in Rudiju na samem vrhu. Ker se je že bližal čas pogona, France brž postavi lovski stolček k najbližji jelki in pripravi puško. Pravega miru pa ni hotelo biti, ves čas so padale nanj vejice in nekaj pa dešumele. Ozira se naokrog ter se jezi celo na Rudija na sosednjem stojišču, češ da mu on nagaja. Končno mu pogled uide tudi v jelko nad njim, kjer zagleda v vejah veliko kosmato šapo, ki se drži zajetnega medveda. Francetu se je tedaj zabliskalo, kdo ga obmeta v vejicami. Ker pa je France pravičen lovec, se takoj umiri, vedoč, da ima kosmatinec nad njim, kot prvi na stojišču, prednost. France sede na svoj stolček in čaka na divjad, ker se je že oglašal lovski rog iz pogona, ki ga je medved z

visoke preže z zanimanjem opazoval. Po pogonu pride Rudi k Francetu, ki mu pokaže tovariša na jelki. Rudi brž skliče lovce, zlasti goste s Štajerske, da se seznanijo s Francetovim partnerjem. Eden gostov je imel fotoaparatus, pa je nastalo vprašanje, kako in kdo naj bi ovekovečil edinstveni prizor. Odločili so se, da nekdo spleza na sosednje drevo. Toda kdo, ko so bili lovci povečini težjega kalibra — le nekaj lažji od kosmatinca, sosednja bukev gladka, lovci pa manj spretni za plezanje. Med gonjači se skorajši moj sin Jernej, sicer dober plezalec, a slabši fotograf. Po nekaj instrukcijah spleza Jernej na bukev, da sta se z medvedom gledala iz oči v oči na kakih sedem metrov. Med pripravljanjem za slikanje pa je postalo medveda očitno sram, ker se je obrnil v stran, aparat pa je vseeno škrtnil.

Ker se medved ni odločil, da bi zapustil visoko prežo — morebiti zaradi lepega razgleda na mesto Kočevje in na Kamniške planine, ali ker je morebiti obveščal divjad, kod hodijo lovci — so ga lovci pustili na jelki in odšli v dolino. Se pač redko zgodi, da ima lovec na stojišču takega prisklednika.

Jože Kure

Devet jih je plačalo — škodo

LD Begunje je v oktobru 1969 priredila obširnejši pogon. Vabljeni so bili tudi lovci LD Brdo pri Ljubljani; udeležilo se jih je kar dvajset. Vsako leto smo namreč mi vabljeni k njim na fazane, oni pa k nam, kar je vsekakor lepo lovsko tovarištvo.

Tovariš Jože je napravil razpored pogonov po že starem običaju. V prvem pogonu ni bilo nič. V drugem je prihlačal kosmatinec, ki je obiskal pet stojišč. Ker pa še ni bil na listi, da bi plačal škodo s svojim kožuhom, je vzbujal zgolj občudovanje lovcev iz Ljubljane, morda tudi nekaj strahu, saj se je enemu od njih puška »sama« sprožila. Tretji pogon je bil bolj živahen, padla sta dva črnuha. To je bilo blizu kočee, zato je lovovodja določil mene in Ludvika, da pripraviva cvrček. Drugi so šli še na zadnji pogon. Pripravila sva že vse potrebno, pa sva uvidela, da bo za vse zmanjkovalo. Preštevala sva lovce in koščke jetrc, ko je jelo pokati kakor na strelišču. Prenehala sva šteti, češ morebiti še kaj pade. Res kmalu pride Ivan po avto in prikolico ter pove, da so uplenili še sedem črnuhov. Cvrčka je bilo zvrhano mero, devet ščetinarjev je pošteno plačalo svoj dolg.

Po napornem in uspešnem lovu se je prilegla zakuska s črnino in hladnim pivom pri lovski koči »Narcisa«. Ob tej priložnosti je lovski gost Karel prejel lovski krst, ki je popestril veselo lovsko razpoloženje in še bolj utrdil lovsko sodelovanje in tovarištvo.

Anton Purkart,
LD Begunje,
Notranjsko

Libela v strelnem daljnogledu

Tvrška Swarovsky — optik v Absamu — je izdelala daljnogled, v katerega spodnjem robu je vdolana libela, ki strelcu kaže, kdaj

je puška, oziroma merilne naprave, natančno v vodoravni legi. Mnogokrat je zgrešen strel strelcu nerazumljiv, ker ni pazil oziroma je pri oddaji strela spregledal, da je bila puška »zavita«, da ni bil merilni križ navpičen. Pri večjih in velikih razdaljah v gorskih ali ravninskih goličavah poševna drža puške razočara, zlasti lovce, ki jim puška dobro ne leži ali imajo premalo prakse, da bi pri streljanju pazili tudi na to. S to libelo pa lovec vedno lahko kontrolira lego križa. Pri vodoravni držbi puške namreč navpična nit križa polovi spodaj name-

ščeno libelo (slika). Z neveliko vaje v merjenju s puško se lovec kmalu navadi, da pri tem pazi na križ in libelo. Zlasti je to važno za mlajše lovce, ki se vadijo v ciljanju, da s tem ugotove napako pri držbi puške. Če zamižimo in vržemo puško k licu ter ob mirni držbi pogledamo skozi daljnogled, nam lega križa in libele pokaže našo napako. Pogoj za to je seveda najnatančnejša montaža daljnogleda. Ti daljnogledi imajo 4 do 6-kratno povečavo.

Po Der Anblick-u, 1/1970,
M. S.

Z uharico

Bila je še noč, ko sem se z motorjem pripeljal na Ljubljansko barje, kjer me je čakal lovec Ivan. »Dobro jutro, pohiteti morava, da se ptiči prej ne zbuje in naju ne opazijo, sicer bo za danes konec z lovom,« me je pozdravil Ivan. Krenila sva po poljski poti do gozdiča sredi obširnega polja. Brž sva spravila najino ropotijo v grmovje, z ramen sem pa Ivanu pomagal sneti veliko košaro z uharico. Približno 20 metrov od zaklona sva v tla zapičila stojalo v obliki črke T. Ivan je na roko nataknil usnjeno rokavico, odmaknil pokrov košare, prijel uharico in jo z verižico, ki jo je imela na nogi, privezal k stojalu. Uharica se je na prečki živahno prestopala, pihala ko mačka in pokala s kljukastim kljunom. Pričelo se je rahlo daniti, ko sva sedla na dobro zakrito, a razgledno zaklonišče. Pripravila sva puški in mirno čakala. Ivan

je medtem poskusil na svojo piščalko z zajčjim vekom. Dejal je, naj pazim, ker rada pride lisica. Uharica je nemirno skakala s prečke na tla in zopet nazaj ter jezno obračala debelo glavo. Na drevo so sedle vrane in se po svoje jezile. Uharica je neprestano obračala ognjene oči. Pozorno sva opazovala zdaj sovo, zdaj vrane. »Lisice ne bo,« je pripomnil Ivan, »streljajva.« Štirje strelji so pretrgali jutranjo tihoto in štiri vrane so padle. Uharica je pihala in radovedno obračala glavo. Nastala je dolga tišina. Potem so proti sovi priletele šoje, glasno kričoč, kakor da jo menijo napaсти. Uharica je živahno skakala na tla in zopet na prečko, pihala in udarjala s perutnicami, da so se šoje drle na ves glas. Srce nama je jelo močnejše utripati, pollaščala se naju je lovska mrzlica. Pripravljena na strel sva morala paziti, da ne bi v hitrici obstrelila sove. Strelji so prekinili napad, ki se je slabo končal

za šoje. Bilo je zabavno in kar dovolj vroče krvi. Zopet sva opazovala uharico. Nemirna je začela obračati glavo proti nebu ter zapirati in odpirati svoje velike oči. Postala sva pozorna. Uharica je skočila na tla in se pritisnila ob kolec. Znova je skočila na prečko, gledala proti nebu, pihala in pokala s kljunom. Strmela sva v nebo in čakala s pripravljenima puškama. Visoko nad nama je Ivan zagledal kragulja, toda kragulj naju je moral opaziti, ker se je hitro umaknil kdove kam.

Končala sva z lovom in pobrala plen, uharičino naravno hrano. Vročje nama je bilo in nekoliko utrujena sva prispela na Ivanov dom ob hladni Ljubljani. Tam ima v senci na vrtu kletko za uharico. Sovjak ima 2 m³ prostornine s premičnim dnom za lažje čiščenje, sprednja stena pa je močna žičnata mreža. Sredi kletke je na stojalu hrapava palica, kjer uharica rada ždi.

Pod je posut z drobnim peskom, v kotu je veliko korito z vodo, kjer se uharica rada kopa. Ivan krmi sovo z vranami, šojami, mačkami, vrabci in podobno naravno hrano. Če te ni, se zadovolji tudi z drobovjem, povaljanim v perju ali dlaki, kar ji je treba pri prebavi, da se neprebavni deli hrane zlepijo v osvalke, ki jih izbljuva. Seveda je treba gajbo pogosto čistiti, ker bi sicer žival zaradi nesnage poginila. Mlado uharico se da marsikaj naučiti, zato je najbolje, da jo krmi tisti, ki z njo lovi in mu je privržena. Končno je Ivan menil, da je nagačena uharica z gibljivimi perutmi le slabo nadomestilo za živo. Lov z uharico je najuspešnejši način za zatiranje škodljivcev poljske divjadi. Ko sem sovo fotografiral, me je Ivan povabil, naj še pridem. »Prihodnjič,« je pristavil, »pojdeva drugam, ker imam občutek, da mene in mojo košaro vrane tu že poznajo.«

Vladimir Pleničar

Vprašanja – odgovori

Spomenica o varstvu prirode in prirodnih spomenikov

Vprašanje:

V uvodnem članku *januar-ske številke »Lovca«* avtor Francé Cvenkel omenja spomenico o varstvu narave tedanjí slovenski oblasti. Spomenico je pripravil Odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov pri Muzejskem društvu v Ljubljani. Zanima me, če ta spomenica zajema tudi lov in če je morda pri spomenici sodelovalo tudi tedanje Slovensko lovsko društvo?
Z. M., Maribor

Odgovor:

Spomenica je natisnjena v »Glasniku Muzejskega društva za Slovenijo«, letnik 1, leto 1920, od 69. do 75. strani. Kaj je torej v spomenici zanimivega za lovce? Predsednik Odseka za varstvo prirode in prirodnih spomenikov pri Muzejskem društvu ter podpisnik spomenice je bil znani slovenski naravoslovec, lovski strokovnjak, pisec in urednik »Lovca« dr. Stanko Bevk. Med člani odseka pa so tudi znani pionirji slovenskega lovstva: dr. Ivan

Lovrenčič, predsednik SLD, Mate Hafner, dr. Janko Ponebšek in Josip Gorup.

Navajam del spomenice, zanimive v lovskega pogledu: »Ad II. Vlada naj zagotovi potom zakona **absolutno varstvo** razen onim živalim, ki jih varujejo lovski zakon, oziroma naredbe deželne vlade za Slovenijo z dne 25. dec. 1919, št. 827, ribarski zakon in zakon o varstvu koristnih ptic z dne 20. julija 1910, dež. zak. št. 27, še sledečim živalim:

1. Sesalci: Kozorog, marmotica (svizec) ter jelen in medved v dopustnem številu v Kočevskih gozdih: kočevski medved ni nič nevaren in jeleni ne napravljajo nobene škode.

2. Ptiči: Vir ali velika uharica, sokol selec, rjavi škarnjak,

ribovski orel, belorepec, sršenar, kraljevi orel, planinski orel, klinkač ali ruski orel, mišar, kocasta kanja, rjavi lunj, pepelasti splinec, lunj dolgorepec, lunj beloritec, orehar, krokar, siva čaplja, rjava čaplja, čapljica, bobnarica in kvakač.

Popolno zaščito naj uživa tudi želva sklednica... Nadalje varujmo tudi vse kuščarje in vse vrste krastač, ker so za poljedelstvo in vrtnarstvo neprecenljive važnosti.«

(Latinska imena, navedena v spomenici za vsako žival, so tu izpuščena.)

V širšem naravovarstvenem pogledu pa je spomenica pomembna zlasti, ker predlaga ustanovitev varstvenih parkov, in sicer: posestvo barona Friderika Borna v občini Sv. Ana pod Ljubeljem, v Kamniških planinah, Dolina Sedmerih jezer pod Triglavom, pragozd kneza Windischgraetza pri Oplotnici, deli Kočevskih gozdov in vrh Snežnika. Seveda je ta predlog v spomnici tudi podrobneje obrazložen.

Francè Cvenkel

Mladi pišejo

Prašič »huda zver«

Naš oče, strasten lovec, se je nekega jutra odpravil na divje prašiče. Že daleč od doma je v gošči opazil prašičji sled in šel za njim, dokler ni zagledal ščetinarja, kako kobaca v luži. Previdno je dvignil puško in ustrelil. Ta se je malo stresel in preden je oče utegnil znova pomeriti, črna ni bilo več, le curek

krvi je puščal za seboj. Po kratkem razočaranju se je oče le razveselil, češ saj bo ščetinar prej ko slej obležal in plen bo imeniten. Previdno je oče stopal stopinj

za stopinjo, da ne bi zgrešil sleda. Iznenada pa se iz bližnjega grma ščetinar sunkovito požene v očeta in preden je le-ta dvignil puško, je že ležal na tleh brez puške, ki je odletela od svojega gospodarja. Oče je nemočno buljil za ponorelo mrcino, ki jo je čez drn in strn ubrala proti hrvaški meji. Po hudem preplahu pa se je oče le toliko zbral, da jo je po krajšem oklevanju z napeto puško mahnil za njim. Prišedši do Kolpe, je ugotovil, da jo je ubežnik mahnil čez reko. Kot strasten lovec je oče brž krenil naokoli čez viseči most v Slavskem laz in kmalu prišel do najbližje hrvaške

vasi, tam poiskal lovca in že sta bila na mestu, kjer je prašič izplaval iz Kolpe. Nedaleč od tam sta zaslišala vpitje kmetov. Ko sta prišla do njih, sta videla, da se rujejo z divjim, ne ravno velikim prašičem, ki je iskal svojo žrtev kakor oče svoj plen. Oče ga je šele tu s strelom umiril. Tega razburjivega in pornega dne se je oče poznno zvečer vrnil s prašičevo glavo v nahrbtniku. Dal jo je nagačiti in še danes mu je ta trofeja menda najdražji spomin.

Jože Južnič,
Slavski laz
na Kočevskem

Lovska organizacija

Proslava dneva republike in vzorna brakada na Frati

Lovci LZ Novo mesto smo proslavili Dan republike s tradicionalno vzorno brakado in proslavo v znani partizanski postojanki na Frati. V koči na Frati se je zvečer pred praznikom zbralo okrog 100 lovcev, ki so prisostvovali proslavi in svečani seji Lovske zveze Novo mesto. Predsednik Zveze Franjo Bulc je na proslavi in svečani seji kratko orisal pomen Dneva republike ter razvojno pot lovstva po vojni do danes. Poudaril je, da smo dosegli

velik napredek, še vedno pa imamo nekaj nerešenih vprašanj, ki ovirajo še uspešnejši razvoj lovstva na Dolenjskem. Pohvalil je delo nekaterih lovskih družin, najboljšim družinam pa podelil pismena priznanja. Po proslavi in svečani seji so se lovci spomnili tudi padlih lovcev-partizanov, ki so v času NOB v tem kraju v borbi z okupatorjem žrtvovali svoja življenja. Na njihov spomenik, ki stoji v bližini koč, so položili venec. Tudi pri spomeniku je predsednik LZ Franjo Bulc s kratkim govorom počastil spomin na padle tovariše, vsi navzoči lovci pa smo v njihov spomin položili ob taborni ogenj zelene smrekove vejice. Padlim lovcem-borcem v slovo in čast so jeknili spominski streli, iz bližnjega gozda pa so se oglasili tudi lovski rogovi. Po proslavi je bila skupna večerja, ki je tra-

Del plena s Frate

jala pozno v noč. Lovci iz vseh krajev Dolenjske in tudi od drugod so med seboj živahno razpravljali o svojih lovskih dogodivščinah, med njimi smo slišali tudi nekaj »lovske latinščine«.

Na praznik republike je bilo na Frati še bolj živahno. Tu se je zbralo okrog 120 lovcev, ki so se udeležili že tradicionalne vzorne brakade, ki jo prireja Lovska zveza vsako leto na ta dan. Brakada v tem lov. letu je bila že 18. po vrsti. Ob 8. uri je bil zbor lovcev pri koči Frata. Predsednik LZ je dal navzočim navodila za pogon. Podali smo se na izžrebana stojišča in brakada se je začela. Bila je odlično organizirana in zato tudi uspešna. Padlo je 5 divjih prašičev in nekaj zajcev. Na stojiščih pa smo videli tudi mnogo srnjadi in nekaj jelenjadi.

Po brakadi smo se ponovno zbrali pri koči. Srečni udeleženci so bili lovsko krščenici, vsi udeleženci proslave in vzorne brakade na Frati pa so prejeli posebne spominske značke. Na koncu je bil tudi pozdrav lovini in lovski koš.

Anton Kranjc

Dan republike 1969 na Otavniku

Vzpenjam se v koloni na Porezen — pravzaprav gremo na planino Otavnik. Ker sneži in piha močan veter, stopamo molče. Le tu in tam, kjer naletimo na svež sled divjadi, spregovorimo kako besedo.

V mislih se povrnem v Idrijo na občni zbor LZ Idrija, kjer je bilo predlagano, da se LD Otavnik odvzame lovišče zaradi nepravilnega gospodarjenja in nenormalnih odnosov med člani. Ker ni bil prisoten noben član omenjene družine, da bi pojasnil, zakaj je prišlo do takega stanja, je bila imenovana komisija, ki naj bi še enkrat in to poslednjič poskušala urediti delovanje LD Otavnik. Spominjam se, kako sem kot član te komisije prišel na izreden posvet, sklican v vasici, iz katere smo pravkar odšli. Takrat sem opazoval lovce, ki so potrjeni prihajali na posvet. Vedeli so, da se bije odločilna bitka za obstoj njihove družine in da so sami krivi, ker je do tega prišlo. Nisem mogel razumeti, da so mladi ljudje, polni delovnega poleta,

hkrati nesposobni voditi lovsko družino. Po dolgi in burni razpravi so zagotovili, da bodo prenehali z nepravilnostmi in da bodo v bodoče delali v skladu z zakonom in predpisi. Ob slovesu smo bili člani komisije skoraj prepričani, da se bodo razmere resnično uredile.

Kolona se ustavi. Pred nami je nova kočja brunarica, cilj našega pohoda. Gledamo in se čudimo. Vse je kot v deželi pravljic. Največji optimisti ne bi pričakovali tega. Otvoritev take lovske kočje in v takem okolju ni vsakoletni dogodek.

V koči se je zbrala pisana družina. Prisotni so bili skoraj vsi člani LD Otavnik s svojci, predsednik in tajnik LZ Idrija ter starešine vseh LD na Idrijskem. Pri uradnem delu slovesnosti se je zvrstilo več govornikov, ki so izročali pozdrave svojih lovskih organizacij. Takoj po otvoritvi kočje se je pričela druga slovesnost — razvitje prapora LD Otavnik. Bojan Križaj je na prapor pripel trak LZ Slovenije, Venčeslav Straus pa trak LZ Idrija, potem so pripeli trakove predstavniki LD.

Končno je zopet spregovoril starešina LD Otavnik, moč star 66 let, toda še vedno krepak. Govoril je o težki priporjeni svobodi, o enotnosti, delavnosti in poštenosti lovcev. Njegove besede so naredile močan vtis na navzoče, predvsem na domače lovce, ki so ga poslušali s solzami v očeh. V tistem trenutku sem spoznal, da je obstoj LD Otavnik rešen, da so člani prenehali s staro prakso in si začrtali pravo pot, ki bo v ponos njim in vsem, ki smo pri reševanju tega problema sodelovali.

Z govorom starešine je bil končan uradni del svečanosti. Posedli smo za bogato

obloženo mizo. Dobra malica in še boljše vino sta nas spravila v dobro voljo. Ugotovili smo, da so med nami trije mladeniči, ki so v tekočem letu uplenili svojo prvo veliko divjad, zato smo hitro imenovali komisijo, ki naj bi izprašala in krstila zelence. Po končanem krstu smo slavljencem nazdravili in jim priredili lovski ropot.

Končno naj navedem še nekaj zanimivih podatkov o novi koči, ki so jo na višini 1002 m začeli graditi v maju, torej sedem mesecev pred otvoritvijo. Kupili so samo gradbeni material, vsa dela pa so izvedli sami s prostovoljnim delom. Največ delovnih ur so opravili: Rudi Peternelj — okrog 400, Janko Štremfelj, čez 300 in Silvester Kacin čez 200. Omembe vredno je tudi to, da se je starešina kljub starosti večkrat povzpел na planino in delal na gradbišču 73 ur.

Dolina pod kočjo je najlepši del lovišča. Skozi okno bodo lovci lahko opazovali številno divjad, ko bo izstopala na pašo. V neposredni bližini novega objekta je bilo v zadnjih letih uplenjenih 6 divjih prašičev.

Čeprav nisem član LD Otavnik, bom šel večkrat h koči, oborožen s fotoaparatom.

Franc Rudolf

Janez Pajnič, član LD Ribnica na Dolenjskem, soustanovitelj družine in najstarejši aktivni član, praznuje svojo 70-letnico. Dragemu lovskemu tovarišu čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let ter še obilo ognja.

Ribniški lovci

Ivan Janežič, 50-letnik, član LD Sentrupert na Dolenjskem. V partizanih je bil na raznih odgovornih položajih, po osvoboditvi pa se je znašel v Murski Soboti, kjer je bil 10 let starešina LD Rankovci, podpredsednik LZ Prekmurje in njen gospodar ter je vse moči vložil za zgraditev lovskega doma v Murski Soboti. Za lovske zasluge je bil odlikovan z znakom za zasluge

in z redom II. stopnje. Ko je po službeni dolžnosti prišel v svoj rojstni kraj, je takoj posegel v lovsko organizacijo in zanesel v lovstvo Mirenske doline pravi lovski duh. Agilnemu lovskemu tovarišu kličemo še na mnoga zdrava in srečna leta.

Lovski tovariši

Franc Krajnc je v septembru 1969 praznoval svoj 70. rojstni dan in preko 50-letni lovski jubilej. Član je LD Loče pri Poljčanah. Njegova lovska pot se začne v Gornjem Gradu, kjer je bil gozdarski praktikant in lovski pripravnik. Leta 1932 se je preselil v Žiče in tam nadaljeval lovsko delo. V NOB je sodeloval kot aktivist. Po vojni, leta 1945, je sodeloval pri ustanovitvi LD Žiče, sedaj Loče, in bil njen večletni tajnik. Čeprav mu je 70 let, ne zaostaja za mlajšimi tovariši pri gradnji lovskih naprav in drugem lovskem delu. Vzornemu lovskemu tovarišu kličemo še na mnoga zdrava leta in mu želimo še obilo ognja in dober pogled.

Člani LD Loče — I. C.

Pavel Skobir-Znidar, soustanovitelj LD Podgorje in prvi njen gospodar praznuje svojo 70-letnico in 54-letnico lovskega udejstvovanja. Jubilant je vseskozi v lovski družini opravljal razne funkcije, bil vzoren zaščitnik divjadi in dober učitelj lovskemu naraščaju. Za svoje delo je bil odlikovan z znakom za zasluge. Dobremu lovskemu tovarišu in neizčrpnemu šaljivcu želimo še mnogo zdravih in srečnih let.

LD Podgorje — Št.

Ivan Petar-Rop, član LD Kapla, je sredi brakad, meseca novembra 1969, praznoval svojo 80-letnico in 64 let lovskega udejstvovanja. Udeležuje se še skupnih lovov, na katerih je njegov lovski rog nepogreš-

ljiv. Je vesten blagajnik družine in agilni zatiralec škodljivcev. Dragi Rop, ob visokem jubileju Ti iskreno želimo še mnogo zdravih let na pohodih po našem lovišču.

Člani LD Kapla na Kozjaku

Jože Brgles-Šparovec, soustanovitelj LD Oplotnica, praznuje svojo 70-letnico, vseskozi delaven v lovskih vrstah in na lovih. Tudi pri zimskem krmljenju divjadi noče zaostajati za mlajšimi lovci. Jubilantu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo let trdnega zdravja in dober pogled.

LD Oplotnica

Franjo Plaznik je že dolga leta namestnik starešine LD Oplotnica in od mladih let lovec, ki svoje izkušnje prenaša na lovski naraščaj. K njegovi 60-letnici mu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo vrednih let ter obilo ognja.

Oplotniški lovski tovariši

POPRAVEK

Pri čestitki prof. dr. Ferdu Grospiću v 11. št., na 350. strani, je pomotoma pisano »Gospić«, kar naj jubilant blagohotno oprost.

Ur.

Tovarišu Kremenšku — zadnji pozdrav

V svojem 87. letu si nas tako tiho in hitro zapustil. Še 14. sept. 1969 si bil ves svež in prožen pri razvitju prapora na Planinski gori. Kolikokrat si nas razvedril z dovtipi in lovskimi domisljicami, ki si jih nabral poln koš v sedemdesetletnem lovskem udejstvovanju, zlasti v domačem kraju Laze.

Kot profesor kemije si začel prosvetno delo pred prvo svetovno vojno na slovenski realki v Idriji. Tam si našel lovskega mentorja, ravnatelja dr. Stanka Bevka, znanega naravoslovca in pedagoga ter se mu zapisal s srcem in mu ostal zvest do zadnjega. Predvsem si cenil lov na jereba, divjega petelina in srnjaka. Kot kemik si globlje gledal v presnavljanje materije in razumel skrivnostno snovanje narave in življenje divjadi. V Pragi, kjer si študiral, si ponosno nosil našo trobojnico, ki je izzivala tedaj zagrizeno praško nemštvo. S svojimi odločnimi

nastopi, tudi s sabljo, si si priboril celo pri »puršakih« spoštovanje, ko so spoznali, da »z malim, a jeklenim črnim vragom« ni dobro češenj zobati. Na lovih okoli Prage si se izuril v odličnega strelca, da so Te cenili češki lovski tovariši.

Ne smemo pozabiti Tvojih prispevkov v naše glasilo in v knjigo »Naš lov«. Skromen in plemenit tovariš si bil in si kot narodnjak vzgojil mnogo lovcev in dijakov v značajne delovne može. Med prvimi si leta 1946 organiziral LD Planina v Lazah. Tvoja posebnost je bil lovski dnevnik, ki si ga skrbno vodil več ko pol stoletja. S Tvojim požrtvovalnim prizadevanjem smo postavili lovski dom na Planinski gori. Za Tvoje vzorno delo v lovstvu si prejel Znak za zasluge in diplomu.

V globokem spoštovanju se poslavljamo od lovskega tovariša, mentorja, ustanovitelja lovske družine, prijatelja in učitelja zelene bratovščine. Počivaj spokojno v objemu Tvojih Planinskih gozdov, Tvoji zeleni bratje pa Te poslednjič pozdravljamo z — lovskim zdravilo!

LD Planina
Jože Simšič

Prijatelju lovcu v slovo

Lanske pomladi sem na hodniku celjske bolnišnice srečal prijatelja **Pavleka Škerla**, starešino LD Dramlje. Povedal mi je, da se je jeseni na lovu prehladil, dobil gripo in da se mu sedaj nekaj obotavlja. Preiskave so ugotovile raka na pljučih. V decembru je, komaj 33 let star, dotrpel. Z njim smo izgubili mnogo več kot zgolj lovca, zakaj Pavlek je bil tudi odličen

organizator in svetovalec, ki je dvignil LD Dramlje na raven najboljših lovskih kolektivov LZ Celje. Manjkalo ga ne bo le njegovi družini, temveč tudi lovišču in lovski organizaciji. Naj mu bo s tem hkrati izrečena zahvala za vse, kar je Pavlek Škerl prispeval lovstvu.

Jože Kuntarič

, član, soustanovitelj, dolgoletni funkcionar in starešina od 1946 do 1960, 50 let lovec, nas je v 72. letu življenja za vedno zapustil. Zglednega lovca in učitelja mladih lovcev ohranimo v trajnem spominu!

Člani LD Ivanovci —
Prekmurje

Alojz Šiker, član in častni član LD Kamnica ter LD Pernica, soustanovitelj LD Kamnica, 14 let njen starešina ter 59 let vzoren lovec in naš učitelj, iskren, vesel

tovariš — naš lovski oče. Dragi Lojze, iskrena Ti hvala za vse Tvoje delo, saj boš z njim vedno med nami v časti in spominu.

LD Kamnica —
LD Pernica

Rafaela Vidmarja, člana LD Col, po poklicu minerja, je starega komaj 47 let nesreča pri delu v gozdu iztrgala iz naših vrst. Dragi Rafo, naj Ti bo lahka domača gruda!

Lovci LD Col — A. K.

Feliks Vogrin, starešina LD Voličina, nas je v 56. letu starosti za vedno zapustil. Pokojnik je bil 25 let lovec in mnogo let aktiven član UO in kinolog. Bil je skrben gojitelj divjadi, iskren in spoštovan lovski tovariš. Za zasluge v NOV je bil odlikovan, v svojem kraju pa je vse od osvoboditve opravljal tudi važne družbene funkcije. Požrtvovalnega in zglednega lovca bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD Voličina
A. J.

Alojz Šiftar, član LD Sl. Radenci, je izgubil življenje v avtomobilski nesreči, komaj 38 let star. Vestnega in delavnega lovskega tovariša bomo zelo pogrešali. Tik pred smrtjo mu je družina podelila diplomu za trud in delo v prid lovstva. Dragi Lojzek, ostal nam boš v najlepšem spominu.

Članj LD Sl. Radenci

Ferdo Skočir, član LD Mislinja, nas je v 59. letu življenja nepričakovano zapustil. Vedremu lovskega tovarišu časten in trajen spomin!

Člani LD Mislinja

Lovska kinologija

Plan kinoloških prireditev v letu 1970/71

Ce niso določeni datum, kraj in čas prireditve, velja, da jih javi prireditelj kasneje, toda pravočasno pristojni pasemski organizaciji, ki določi tudi sodnike. Prireditelj mora pismeno povabiti določene sodnike na sodelovanje, ker je možno, da bo kaka prireditev iz kateregakoli vzroka odpadla.

Pasemske organizacije, na katere se je treba obrniti glede določitve sodnikov, so: Društvo ljubiteljev ptičarjev, tajnik Pavel Cvenkel, Ljubljana, Puharjeva 3; Klub ljubiteljev psov jamarjev, predsednik Ivan Caf, Maribor, Ob Dravi 1; Klub za goniče in Društvo brak-jazbečarjev (DBj) Franc Strel, Škofja Loka, Novi svet 6; Društvo brak-jazbečarjev (v ostalih zadevah) inž. Henrik Vadnov, Ljubljana, Fabianijska 13.

1. LZ Bela krajina:

19. IX. pregled in ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev. Zbirališče ob 8. uri na vrtu gostilniškega podjetja Črnomelj (grad). Sodnike določi Klub za goniče in DBj.

20. IX. preizkušnja naravne zasnove goničev. Pričetek ob 8. uri pri Tuševem dolu. Sodnike določi Klub za goniče.

20. IX. preizkušnja naravne zasnove brak-jazbečarjev v Loki, južna stran osnovne šole Črnomelj. Sodnike določi DBj.

2. LZ Celje:

12. IV. vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v loviščih Polzela in Žalec. Sodnike določi DLP.

18. in 19. IV. pregled jamarjev in preizkušnja naravne zasnove v rovu in na planem. Zbor v lovskem domu »Rinka«, Žalec. Sodnike povabi LZ Celje.

24. V. pregled in ocenjevanje zunanosti goničev, brak-jazbečarjev, šarivcev in ptičarjev v Celju. Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

V prvi polovici oktobra 1970 (točen datum se določi naknadno) tekma jamarjev v rovu in na planem v lovišču Žalec, zbor pri lovski koči »Rinka«. Sodnike vabi LZ Celje.

10. X. (čas in kraj se določita naknadno) tekma šarivcev v lovišču Braslovče. Sodnike določi DLP.

17. X. (točen čas se določi naknadno) tekma po krvnem sledu. Zbirališče pri lovskem domu »Rinka« v Žalcu. Sodnike povabi LZ Celje.

14. XI. (točen čas se določi naknadno) tekma goničev v Škalah. Sodnike določi Klub za goniče.

21. XI. (točen čas se določi naknadno) tekma brak-jazbečarjev v Rogaški Slatini. Sodnike določi DBj.

6. XII. (točen čas se določi naknadno) tekma goničev v Šmarju pri Jelšah. Sodnike določi Klub za goniče.

Marca 1971 sestanek vseh kinoloških referentov LZ Celje.

3. LZ Gorenjske:

19. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev. Lovišče bo določeno naknadno. Sodnike določi DLP.

14. VI. pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst lovskih psov na Planini v Kranju. Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

14. VI. preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu s področja Kranja in Škofje Loke, na Planini v Kranju. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

27. IX. pregled in preizkušnja naravne zasnove vseh vrst goničev, brak-jazbečarjev in jamarjev. Za zgornji

del Gorenjske v lovišču LD Bled, za ostale LD pa v lovišču LD Škofja Loka.

24. in 25. X. tekma goničev v čast pokojnega Adolfa Ivanca, v republiškem merilu, na Gorenjskem. Kraj in čas se določita naknadno.

4. LZ Gorica:

5. IV. ocenjevanje zunanosti vseh vrst ptičarjev v Novi Gorici. Sodnike določi DLP.

16. in 17. V. dvodnevni tečaj za vzrejo, šolanje in vodstvo lovskih psov v lovskem domu Nova Gorica. Predavatelja in točen čas določi LZ Gorica.

14. VI. pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst goničev in brak-jazbečarjev v Desklah pri Kanalu. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

28. VI. pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst goničev v Tolminu. Sodnike določi Klub za goniče.

19. in 20. IX. jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev. Kraj in točen čas se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

14. in 15. IX. tekma goničev in brak-jazbečarjev. Kraj in čas se določi naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

5. LZ Gornja Radgona:

26. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

25. X. jesenska vzrejna tekma ptičarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

6. LZ Idrija:

6. IX. pregled in ocenjevanje zunanosti goničev, brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

13. IX. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamar-

jev v rovu in na planem. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

13. IX. ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

26. in 27. IX. preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

7. LZ Kočevje:

17. V. ob 8. uri pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst lovskih psov, razen jamarjev, na dvorišču gostilne pri Cenetu v Ribnici. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

27. IX. ob 8. uri preizkušnja naravne zasnove goničev v Klinji vasi pri Kočevju. Sodnike določi Klub za goniče.

18. X. ob 8. uri preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem v Klinji vasi pri Kočevju. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

18. X. ob 8. uri tekma po krvnem sledu za vse vrste lovskih psov v Klinji vasi pri Kočevju. Sodnike določijo Klub za goniče, DBj in Klub ljubiteljev jamarjev.

8. LZ Koper:

29. III. 1970 pregled in ocenjevanje zunanosti vseh pasem lovskih psov, razen jamarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

5. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

7. in 8. XI. preizkušnja naravne zasnove goničev in tekma po krvnem sledu. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi Klub za goniče.

9. LZ Krško:

19. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev in ocenjevanje zunanosti šarivcev, zbor ob 8. uri na stadionu Matije Gubca. Sodnike določi DLP.

12. IV. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem, na Libni. Čas se določi naknadno. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

17. V. od 8. ure dalje pregled in ocenjevanje zunanosti goničev in brak-jazbečarjev na dvorišču gostišča Murko v Krškem. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

11. X. jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev, zbor ob 8. uri na stadionu Matije Gubca. Sodnike določi DLP.

8. XI. preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev na Libni. Zbor pri gostišču Jesenšek na Vidmu. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

10. ZLD Ljubljana:

1. III. 1970 ob 8. uri zbor kinoloških poročevalcev lovskih družin LZS v Ljubljani. Predaval bo Bogdan Sežun o šolanju in vodstvu psa po krvnem sledu.

11. in 12. IV. pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v Ljubljani. Zbor 11. aprila ob 14. uri in 12. aprila ob 8. uri, obakrat na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici pri Ljubljani. Sodnike določi DLP.

26. IV. ocenjevanje zunanosti in preizkušnja naravne zasnove jamarjev. Zbor ob 8. uri na vrtu gostilne »Pod lipco« v Stožicah. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

10. V. od 8. ure dalje pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst lovskih psov, razen jamarjev, na Ljubljanskem gradu. Sod-

nike določijo pristojne pamske organizacije.

6. IX. ocenjevanje zunanosti in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Grosupljem. Zbor ob 7.30 uri na železniški postaji Grosuplje. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

13. IX. ocenjevanje zunanosti in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Logatcu. Zbor ob 7.30 uri pred gostilno Korenčan. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

20. IX. ocenjevanje zunanosti in preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Mengšu. Sodnike določita Klub za goniče in DBj. Zbor ob 7.30 uri pri lovski koči LD Mengeš.

3. in 4. X. jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev. Zbor 3. X. ob 14. uri in 4. X. ob 8. uri na vrtu gostilne »Ruski car« na Ježici. Sodnike določi DLP. Ta prireditev bo za vodnike, ki se ne bodo udeležili jubilejne poljske tekme 27. IX. 1970 na Sorškem polju. **Vodniki psov ptičarjev, ki želijo, da bi bil njihov pes ocenjen tudi v ostrosti na roparice (jesenska vzrejna tekma), si morajo preskrbeti odraslo mačko sami!**

18. X. mladinska preizkušnja in preizkušnja starejših šarivcev za ugotovitev lovske zasnove. Zbor ob 7.30 uri pred gostilno Tavčarjev dvor na Ježici. **Tekmovalec se morajo obvezno prijaviti do 4. oktobra v pisarni ZLD Ljubljana. Pri manj kot 5 prijavah tekma odpade.** Sodnike določi DLP,

11. LZ Ljutomer:

21. in 22. III. 1970 predavanje o pripravi lovskega psa za uporabnostno tekmo. Predavanje bo za člane LD

Ljutomer v lovskem domu v Ljutomeru. Za člane LD Bučkovci in Križevci pa v lovskem domu v Križevcih. Predavatelj Jože Škofic.

18. in 19. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP. 24. in 25. X. jesenska vzrejna in širša poljska tekma ptičarjev v lovišču LD Ljutomer. Zbirališče pri lovskem domu v Ljutomeru. Sodnike določi DLP.

12. LZ Maribor:

7. III. 1970 zbor kinoloških poročevalcev lovskih družin koroškega predela v Dravogradu, ob 8. uri, v hotelu »Košenjak«.

14. III. 1970 zbor kinoloških poročevalcev lovskih družin Lovske zveze Maribor v lovski sobi hotela »Orel« v Mariboru, ob 8. uri.

5. IV. ob 8. uri pregled in ocenjevanje lovskih psov vseh pasem ptičarjev, šarivcev, goničev in brak-jazbečarjev v prostorih Mariborskega tedna. Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

19. IV. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem. Zbor ob 8. uri v lovskem domu LD Starše. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

26. IV. pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v lovišču LD Rače. Zbor ob 8. uri v lovskem domu LD Rače. Sodnike določi DLP.

10. V. pregled in ocenjevanje vseh vrst goničev in brak-jazbečarjev. Zbor ob 8. uri v hotelu »Košenjak« v Dravogradu. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

27. IX. jesenska vzrejna, poljska in razširjena poljska tekma ptičarjev v lovišču LD Starše. Zbor ob 8. uri v lovskem domu LD

Starše. Sodnike določi DLP. 4. X. mladinska tekma in tekma starejših španjelov za ugotovitev lovske zasnove v lovišču LD Duplek. Zbor ob 8. uri v gostilni v Zg. Dupleku. Sodnike določi DLP.

7. in 8. XI. preizkušnja zasnove goničev in brak-jazbečarjev koroškega predela. Čas in kraj ter zborna mesto se določijo naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

Vse zainteresirane lovce na področju LZ Maribor, ki bi želeli sodelovati na katerikoli od teh prireditev, opozarjamo, da se morajo obvezno pisмено prijaviti LZ Maribor 14 dni pred prireditvijo.

13. LZ Notranjske:

31. V. pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst lovskih psov. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določijo pristojne pamske organizacije.

11. X. preizkušnja naravne zasnove goničev in brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

14. LZ Novo mesto:

7. III. 1970, ob 16. uri, predavanje o boleznih psov, v sejni sobi LZ Novo mesto. Predavatelj dipl. vet. Drago Hadel.

21. III. 1970, ob 16. uri, predavanje o vzreji psov, v sejni sobi LZ Novo mesto. Predavatelja preskrbi LZ.

28. III. 1970, ob 16. uri, predavanje o vodenju lovskega psa, v sejni sobi LZ Novo mesto. Predavatelja preskrbi LZ.

11. X. ob 8. uri pregled in ocenjevanje zunanosti ter preizkušnja zasnove goničev in brak-jazbečarjev v Trebnjem. Zbor na vrtu gostišča Grmada. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

11. X. ob 8. uri pregled in preizkušnja jamarjev v rovu in na planem, za področje Novo mesto in Trebnje, na vrtu gostilne Košak.

18. X. ob 8. uri pregled in ocenjevanje zunanosti goničev v Novem mestu, na vrtu gostilne Fani Košak. Sodnike določi Klub za goniče.

15. LZ Postojna:

28. VI. ob 8. uri pregled in ocenjevanje zunanosti lovskih psov vseh pasem, razen jamarjev, v gozdarskem šolskem centru v Postojni. Sodnike določijo pristojne pasemske organizacije.

27. IX. ob 8. uri pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem v gozdarskem šolskem centru v Postojni. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

25. X. tekma goničev in brak-jazbečarjev v Ilirski Bistrici. Zbor ob 8. uri pri restavraciji »Soča«. Kraj tekme določi vodstvo baze na Ilirska Bistrica. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

15. XI. tekma goničev in brak-jazbečarjev v Postojni, zbor ob 8. uri v gozdarskem šolskem centru. Tekma bo v kraju »Vrhe« LD Črna jama in Bukovje. Za brak-jazbečarje bo položen umetni krvni sled. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

27. XI. jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev. Zbor ob 8. uri pri gostilni »Mohorič« v Sežani. Kraj tekme določi vodstvo baze na Sežana. Sodnike določita LZ.

16. LZ Prekmurje:

29. III. 1970, ob 8. uri, pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst ptičarjev in šarivcev. Zborna mesto pred domom pomurskih lovcev. Sodnike določi DLP.

18. IV. ob 13. uri in 19. IV. ob 8. uri pomladanska vzrejna in pomladanska tekma ptičarjev v okolici Murske Sobotice. Zbor pred lovskim domom v Murski Soboti. Sodnike določi DLP.

26. IV. ob 8. uri pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem v Moščancih. Zbor pred lovskim domom v Murski Soboti. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

10. in 11. X. jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev. Zbor 10. X. ob 13. uri in 11. X. ob 8. uri pred lovskim domom v Murski Soboti. Sodnike določi DLP.

18. X. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem. Ob zadostni udeležbi tudi delo po krvnem sledu. Zbirališče pred lovskim domom v Murski Soboti. Sodnike določi Klub ljubiteljev psov jamarjev.

17. LZ Ptuj:

12. IV. pomladanska vzrejna tekma ptičarjev v lovišču ene lovskih družin ormoškega področja. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

4. X. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

11. X. jesenska vzrejna tekma ptičarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi DLP.

18. LZ Zasavje:

4. IV. ob 16. uri predavanje o vzreji, šolanju in vodenju lovskega psa. Predavatelj določi LZ.

11. IV. ob 16. uri predavanje o vzreji, vzgoji, šolanju in vodenju lovskega psa v Zagorju. Kraj se določi naknadno. Predavatelj preskrbi LZ.

18. IV. pregled in preizkušnja naravne zasnove jamarjev v rovu in na planem. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določi Klub ljubiteljev jamarjev.

12. VII. pregled in ocenjevanje zunanosti vseh vrst goničev, brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

7. XI. preizkušnja naravne zasnove vseh vrst goničev, brak-jazbečarjev. Čas in kraj se določita naknadno. Sodnike določita Klub za goniče in DBj.

19. Društvo ljubiteljev ptičarjev:

27. IX. jubilejna poljska tekma ptičarjev v Ljubljani. Točen kraj in čas se določita naknadno. **K udeležbi se je obvezno prijaviti do 15. IX. 1970, tajniku DLP Pavlu Cvenklu, Ljubljana, Puharjeva 3.**

25. X. republiška tekma po krvnem sledu za vse vrste lovskih psov v lovišču LD Sorško polje, pod pokroviteljstvom LZ Gorenjske. Sodnike določi DLP.

20. Zveza klubov za vzrejo športnih in službenih psov ter posameznih klubov:

19. in 20. IX. V. mednarodno tekmovanje šolanih psov v Slovenski Bistrici. Izvedel ga bo Klub za vzrejo športnih in službenih psov Slovenska Bistrica.

Zveza bo sklicala zbor sodnikov in bo pripravila izdajo rodovne knjige športnih, službenih in šolanih psov. Posamezni klubi: Celje, Bled, Ljubljana, Maribor, Slovenska Bistrica, Škofja Loka in Trbovlje imajo v planu vzrejne preglede, preglede psov, izpite, tečaje in udeležbo na mednarodnih prireditvah.

Kinološka zveza Slovenije

Prijavljene paritve

Resasti jazbečarji:

Gero Ločniški, JRJri 376 — Cissy v. Brunnenbühl, JRJri 320, uspešna na tekmi, leglo 15. 2. 1970. Rejec Jože Ban, Lokev 74, p. Divača.

Gero Ločniški, JRJri 376 — Cica Rakovška, RMJri 325, leglo 4. 2. 1970. Rejec Jože Ban, Lokev 74, p. Divača.

Nemški kdl. ptičarji:

Reno, JRPki 7024 — Aja, JRPki 4631, leglo 27. 1. 1970. Rejec Janez Gederer, Ljubljana, Pot na Fužine 17. Bodor (Bor), JRPki 4594, uspešen na tekmi — Cita Šentjernejska, JRPki 5092, uspešna na tekmi, leglo 24. 3. 1970. Rejec Rudi Gabrič, Krško, Strma pot 6.

Arno, JRPki 5233, uspešen na tekmi — Biba Dolička, JRPki 6933, uspešna na tekmi, leglo 13. 3. 1970. Rejec Štefan Hajduk, Murska Sobotica, Kopališka 17.

Aco, JRPki 4595, uspešen na tekmi — Bina, JRPki 3811, uspešna na tekmi, leglo 27. 1. 1970. Rejec Aleksander Nemeč, Bilje 94, p. Renče.

Beg Dolički, JRPki 6966, uspešen na tekmi — Pia Trgoviška, JRPki 4487, uspešna na tekmi, leglo 12. 3. 1970. Rejec Jožef Pesek, Brezula 22, p. Rače.

Nemški žimavci:

Dax v. Düsseldorf, JRPos 1202, uspešen na tekmi — Ava Atovska, JRPos 2023, uspešna na tekmi, leglo 21. 2. 1970. Rejec Feliks Purg, Breg 21, p. Majšperk.

Lovski terierji:

Mars Pobreški, JRLT 2920 — Asa, JRLT 2924, uspešna na tekmi, leglo 12. 1. 1970. Rejec Ignac Cener, Narpal 15.

Džoni Osilniški, JRLT 2833, uspešen na tekmi — Tika Malogorska, JRLT 2240, uspešna na tekmi, leglo 25.

3. 1969. Rejec Boris Nan-
ger, Kočevje, Roška 27.
Amis Laški, JRLT 3177,
uspešen na tekmi — Ada
Pobreška, JRLT 2605, leglo
8. 2. 1970. Rejec Ivan Po-
točnik, Prebold 127.

Brak-jazbečarji:

Gift v. Stahrhand, JRBj
2049 — Jara, JRBj 2047,
uspešna na tekmi, leglo
18. 2. 1970. Rejec Janez Ore-
šič, Vrhole, Laporje.
Daso, JRBj 2184, uspešen na
tekmi — Lerka Vinarska,
JRBj 1824, uspešna na tek-
mi, leglo 5. 3. 1970. Rejec
Maks Kolar, Slov. Bistrica,
Kovača vas 76.

Kdl. istrski goniči:

Agi Ribniški, JRGki 6956 —
Hitra Sodraška, JRGki 6928,
leglo 1. 12. 1969. Rejec Anton
Košir, Kot, p. Ribnica.
Emir, JRGki 7088, uspešen
na preizkušnji — Diva Vel-
ikolaška, JRGki 7014,
uspešna na preizkušnji, le-
glo 18. 2. 1970. Rejec Anton
Žnidaršič, Močvirje 16, p.
Škocjan.
Bul, JRGki 7043, uspešen
na preizkušnji — Lava,
JRGki 6903, uspešna na
preizkušnji, leglo 4. 3. 1970.
Rejec Jože Tomažič, Sne-
žatno 18, p. Kojsko.

Res. istrski goniči:

Bas, JRGri 2010 — Beba,
JRGri 1197, leglo 3. 1. 1970.
Rejec Rudolf Oražem, Do-
lenja vas 143, p. Ribnica.

Posavski goniči:

Vogu, JRGp 6693 — Lasa,
JRGp 6694, leglo 22. 2. 1970.
Rejec Fabjan Žanič, Ljub-
ljana, Miklošičeva 30.
Boj, JRGp 7948, uspešen na
preizkušnji — Fesa Podvin-
ska, JRGp 4623, uspešna na
preizkušnji, leglo 22. 3.
1970. Rejec Jože Šimenc,
Rečica ob Savinji, Poljane
št. 17.

Nemški prepeličarji:

Lord v. d. Buchenrausche,
JRP Pr 12, uspešen na tek-
mi — Heka Šmohorska,
JRP Pr 9, uspešna na tek-
mi. Leglo 10. 3. 1970, rejec
Alojz Vezjak, Spodnje Polj-
čane 33.

Koker španjeli:

Eri Vojniški, JRŠK 630 —
Diana, JRŠK 622, uspešna
na tekmi, leglo 1. 4. 1970.
Rejec Borut Lesjak, Ljub-
ljana, Rožna dolina, C. I/14.

Epagneul bretoni:

Mali Vipavski, JRP EB
158, uspešen na tekmi —
Bijana, JRP EB 201, uspeš-
na na tekmi, leglo 14. 3.
1970. Rejec Jože Rebek,
Ostatvin 65, Črniče.

**Prijavljene in zaščitene
psarne**

»TOMAJSKA« za kraške
ovčarje, lastnica Hilda
Klajnšek, Dežno 4.
»AREŠKA« za lovske teri-
erje. Lastnik Albin Pehant,
Zg. Hoče 52;
»BELA GORCA« za ostro-
dlake ptičarje. Lastnik
Franc Balon, Brezovica 40,
p. Bizeljsko;
»ILOVA GORA« za goniče.
Lastnik Andrej Likar, Gro-
suplje, Trubarjeva 5.
»PEKEL« za nemške prepe-
ličarje. Lastnik Božo Suha-
dolnik, Brezovica 8.

**Rejce psov opozarjamo na
navodila za paritev in pri-
javo legel v junijski številki
»Lovca« 1969. Občni zbor
Kinološke zveze Slovenije
je namreč sprejel sklep, da
nista priznana kot plemen-
njaka pes in psica brez pre-
izkušnje naravne zasnove
ali brez pozitivne ocene s
tekme.**

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Gluhi lovski čuvaj

Lovec Peter je v lovišču
srečal naglušnega lovskega
čuvaja Janeza, pa se med
njima razprede tale pogo-
vor:

— Dobro jutro, stric Janez,
kako je kaj doma?
— Ni dobro, še nobenega
nisem ustrelil.
— Sem slišal, da se ti je
oženil najstarejši sin.
— Da, ta bo drugo leto dob-
il močne roge.
— In stari oče ti je umrl.
— Že s prvo kroglo sem ga
prevrnil.
— Kako pa kaj žena?
— Odzvonilo je stari lisici.
— In snaha?
— Vsak dan ji nastavljam
past, tudi ta se bo ujela.
— Eh, ne razumeva se, Ja-
nez, pa na zdravje in po-
zdravi strino!
— S strihnikom pa ne, je
prenevaren. V luknjo ji

bom nastavljal pah. Še lisjak
se bo ujel, ker stika tam
okoli...

I. K.

Ne bo brez plena

Valentin pride v Lovsko za-
drugo in vpraša po puški
dvocevki, seveda dobri.
Prodajalec mu prinese pu-
ško, rekoč: »Tale bo opravi-
vila dobro polovico dela.«
Lovec premisli in pravi:
»Dobro, potem mi dajte
dve, da ne bo samo na pol...«

Špula

»Če ga pes na repu...«

Lovec Miha je zalotil v go-
zdu lovskega tatu: »Kluh,
kaj pa ti tukaj s puško?!«
»Slabo se mi godi, ustreliti
sem se mislil.«

R. K.

Kazalo

Članki in razprave:

<i>Bartenjev doc. dr. Mitja:</i> Nekaj o dedovanju	206
<i>Bokal Janez:</i> Lovski turizem	35
<i>Bradaškja Rastko:</i> Bodimo dosledni	194
Lovci ne smemo zaostajati	262
<i>Brglez dr. Janez:</i> Pregled jerebjih zajedavcev	170
Zajedavci našega medveda	368
<i>Cvek Ivan:</i> Gams v naravi	106
Od »pravde« k dejanjem	367
<i>Cvenkel Francè:</i> Na skupnih lovih	229
Lovci in leto varstva narave	294
<i>Čeh Viktor:</i> Koroški lovski dogodek številka 1	36
Dobro članstvo — jamstvo za obstoj in uspešnost lovske organizacije	63
Lov s pastmi in naša vest	300
<i>Černač Tone:</i> Še o preprečevanju uporabe cianovodika	75
Teorija in praksa pri odstrelu gamsov	137
<i>Černe ing. agr. Alojz:</i> Sodelovanje lovstva s kmetijstvom	4, 43
Spušcanje fazanjih kebkov v lovišče	104
Novi način krmiljenja fazanov	234
<i>Dolanc Stane — Rado Pehaček:</i> Načelno o bodoči ureditvi lovstva v Sloveniji	2
<i>Kirbiš Anton:</i> Želal sem pomagati, vendar	79
<i>Klemen Janko:</i> Včlanjevanje tujih državljanov v naše lovske družine	133
<i>Koritnik Marijan:</i> Poljska jerebica	235
<i>Kovač Slavko:</i> Lovec pripravnik	326
<i>Krže Blaž:</i> Iz Nemčije prihaja steklina	136
Medved v Sloveniji — da ali ne?	231
<i>Kunaver Pavel:</i> Tri nevarne nadloge ali kam izginjajo ptice pevke	139
<i>Lamprecht Mirko:</i> Še enkrat rdeče pike	7
Poglejmo stvarnosti v oči	364
<i>Mertelj Alojz:</i> Gamsja slepota v lovišču LD Kranjska gora	165
Krmišča tudi za gamse	298
<i>Mikec Ivan-Mitja:</i> Medvedi — stalež in odstrel	201
<i>Mikuletič dipl. inž. Vitomir:</i> Kako smo gospodarili z gamsi na Primorskem	38, 69
<i>Napotnik Ivo:</i> S kamero na lov	241
<i>Poredoš Feri:</i> Našemu »Lovcu« ob koncu lovskega leta 1969/70	360
<i>Predan Drago:</i> Zberimo lovske pesmi	330
<i>Prestor dipl. vet. Tone:</i> Patologija in reprodukcija uvoženih zajcev iz ČSSR	107
<i>Puš Ivan:</i> Ali je lov prirojena ali privzgojena strast	329
<i>Rant prof. dr. Jože:</i> K članku »Še enkrat rdeče pike«	205
Še o steklini	271
Kako je pri nas z gojitvijo male divjadi	332
<i>Solar Danilo:</i> Zakonske novosti v zvezi z orožjem	135
<i>Turkalj inž. Zlatko:</i> Še neki problemi ob gojitvi srnjadi	67
<i>Valentinčič prof. dr. Stane:</i> Kužna gamsja slepota v Sloveniji v letu 1968	41, 72
Srnjad — tipična teritorialna divjad	167, 198
Ocena dvanajstletnega odstrela srnjadi v Sloveniji	266
<i>Vujadinovič Veselin:</i> Zopet nekaj o vrstah in oblikah krogel	269

Pripovedi — črtice:

<i>Avčin Francè:</i> Med soncem in senco	302
<i>Cvek Ivan:</i> Od zarečenih do lovca in trofej	140
<i>Cvenkel Francè:</i> Srečanje	173
<i>Černuta Alojz:</i> On z osmimi krivci	46
<i>Dobrila Peter:</i> Blažev Martin	13, 48, 78, 114, 144, 175, 209, 239, 277, 307, 339, 370
<i>Drobne Ivan:</i> Fazan Miki	141

<i>Harmand André—Vinko Markelj:</i> Divji petelin med petjem	11
<i>Janež Jože:</i> Preteklost ob Vražjem vrtcu	111
Sova v poljšji pasti	211
<i>Kovač Alojzij:</i> Moje najlepše silvestrovanje	305
<i>Namestnik Dane:</i> V Šumahovih pečeh	275
<i>Orehke Janez:</i> Jelenov klic	171
<i>Ožbolt Tone:</i> Kastorjev trintrideseti medved	374
<i>Podgornik Vojko:</i> Na prašiče	335
<i>Poje Stanko:</i> Ta je bil prvi	143
<i>Skufca Saša:</i> Umrla je pomlad	15
<i>Suler Peter:</i> Njegov zadnji	273

Lovska organizacija: 15, 28, 59, 89, 121, 153, 187, 220, 251, 265, 286, 316, 327, 348,	383
Potrditev obračunov LZS za 1967/68 in proračun za 1969/70	15
Tečaj za lovske čuvaje — <i>Francè Cvenkel</i>	28
Poboljšajmo se! — <i>J. B.</i>	28
Z inozemskimi gosti v žužemberškem lovišču, Suha krajina — <i>Anton Kranjc</i>	59
LD Griže je napravila električni daljnovod — <i>K. Pevec</i>	60
Kako zagotoviti sredstva za čuvajsko službo v LD Šentvid pri Stični — <i>Janez Benac</i>	89
Za nadaljnji razvoj — <i>Francè Cvenkel</i>	98
LD Begunjsčica zopet član Lovske zveze Gorrenjske in LZ Slovenije — <i>Stanko Lapuh</i>	121
Razstava LD Logatec — <i>Radovan Marušič</i>	122
Občni zbor Lovske zveze Slovenije — <i>Blaž Krže</i>	130
Lovsko srečanje na Slavniku — <i>Albin Korošec</i>	153
Smernice in stališča občnega zbora Lovske zveze Slovenije	162
Vesela družina v najbolj veseli lovski zvezi — <i>Rastko Bradaškja</i>	170
Strelsko tekmovanje za prvenstvo Lovske zveze Slovenije in mednarodna strelska tekma — <i>Zivojin Hočevar</i>	220
Viden napredek v odnosih (18. medpokrajinska lovska konferenca) — <i>Rastko Bradaškja</i>	226
Odprtje lovske kočje LD Most na Soči — <i>S. V.</i>	253
Odlitovanja	265
Samoupravljanje v oklepu — <i>Ivan Cvek</i>	265
Nekaj o LD Polzela — <i>K. Koren</i>	286
LD Železniki — <i>Borut Mencinger</i>	286
Lovci LD Planina razvili svoj prapor — <i>Jože Simšič</i>	287
Občni zbor Lovske zveze Novo mesto — <i>Anton Kranjc</i>	316
Za nadaljnji razvoj samoupravljanja v LD — <i>Stane Bajt</i>	327
Lovski razgovor v občini Litija — <i>Franc Mali</i>	348
Upravljanje lovišča LD Bovec — <i>Rudi Koren</i>	361
Proslava dneva republike in vzorna brakada na Frati — <i>Jože Južnič</i>	383

Po lovskem svetu: 20, 50, 81, 116, 147, 180, 213, 245, 278, 309, 340,	378
--	-----

Rjavi medved v ZSSR — <i>Dr. N. Verešagin—Nikolaj Tarasov</i>	20, 50
Lovstvo v Maroku — Lov. nov. — <i>Francè Cvenkel</i>	81
Najdražje lovske puške na svetu — Lov. nov. — <i>Francè Cvenkel</i>	82
O muflonu in drugi veliki divjadi ČSSR — <i>Francè Cvenkel</i>	116
Lovstvo v Nemški demokratični republiki — <i>Francè Cvenkel</i>	147
V raznih deželah — Haia safari — <i>Fritz Kiehn</i>	180
Lowiec Polski — 70 let — <i>J. Groo-Kozak</i>	213

Divji petelin v gdanskih gozdovih — <i>J. Groo-Kozak</i>	213
Losi v Litvi — <i>J. Groo-Kozak</i>	214
IX. mednarodni kongres zveze znanstvenih delavcev s področja lovstva v Moskvi — <i>Inž. Anton Simonič</i>	278, 309, 340, 378
Lovski oprtnik: 23, 52, 83, 119, 149, 184, 215, 246, 282, 312, 344, 380	
Še o prepovedi cianovodika — <i>Slavko Kovač</i>	23
Kje je lovska pravičnost! — <i>Milan Golob</i>	23
Več skrbi za neoporečnost orožja — <i>Anton Kranjc</i>	24
O ti preluba preproščina — <i>Ivan Mikec</i>	52
Lisice v Beli krajini — <i>Milivoj Kvas</i>	53
Huliganstvo in zračne puške — <i>Janko Jordan</i>	55
Nevarna zaščitna sredstva — <i>Peter Pečarič</i>	55
Še enkrat o lovski pravičnosti — <i>Venčeslav Straus</i>	83
Na trgu je nova konstrukcija Steyr-Mannlicherja 7 × 64 — <i>inž. Mirko Šušteršič</i>	84
Za cianovodik in proti strihninu — <i>Stanislav Ličer</i>	119
Nelovsko uplenjeni gams — <i>Anton Razpet</i>	119
Strup v lovišču — <i>Tomo Lavrinc</i>	149
Pregled lovov na divje prašiče v lovišču LD Vransko — <i>Franc Golavšek</i>	149
Ali nam preti nevarnost stekline iz Srednje Evrope? — <i>Stanko Arko, dipl. vet.</i>	184
Divji golob grivar — <i>Štefan Koveš</i>	185
Cianovodik — v premislek — <i>Levko Riedl</i>	215
Svizci v Zg. Savinjski dolini — <i>Slavko Kovač</i>	215
Mufloni v Kriški gori pri Trziču — <i>Jože Vester</i>	217
Bili smo gostje šentlenarških lovcev — <i>Mirko Kumer</i>	246
Divjad v pretekli zimi — <i>Lenart Zupan</i>	246
Mika izpod Porezna — <i>Tone Štajer</i>	249
Vpliv snežnih padavin na pogin srnjadi in gamsov na Idrijskem — <i>V. Straus</i>	282
Preden streljaš, se prepričaj — <i>I. Fajmut</i>	283
Divjih rac vsako leto manj — <i>I. Kukec</i>	284
S traktorjem na zajce — <i>T. Slavinec</i>	284
Naboji, ki jih ne bo več — <i>Francè Avčič</i>	312
Še enkrat o Noslerjevem izstrelku — <i>T. Vrbnjak</i>	312
Kunji sled — <i>Jože Čegovnik</i>	314
Silaža za srnjad — <i>Ivan Grögl</i>	344
Krmimo ptice — <i>Vladimir Pleničar</i>	345
Divjim racam podaljšajmo lovopust — <i>Tonček Petrovič</i>	346
Še nekaj o vrstah in oblikah krogel — <i>Stane Jamnik</i>	347
Tudi jaz s puško imam srce... — <i>Franc Hribernik</i>	380
Še o steklini — <i>Janez Černež</i>	380
Libela v strelnem daljnogledu — <i>M. Š.</i>	381
Vprašanja — odgovori: 26, 56, 86, 120, 152, 187, 219, 250, 315, 382	
Trgovska marža pri čeških bokaricah — <i>Ljuban Zadnik</i>	26
Strel s kroglo in trofeja — <i>Jože Kuntarič</i>	26
Kakšen je naš lovski krog — <i>Francè Cvenkel</i>	56
Lov na fazane v snegu — <i>Francè Cvenkel</i>	57
Novi orožni listi — <i>dr. B. K.</i>	120
Minimalni cenik in veterinarsko spričevalo — <i>Francè Cvenkel</i>	152
Zaščitene živali — <i>Francè Cvenkel</i>	219
Divjad pred železniško in avtobusno postajo v Ljubljani — <i>Ljuban Zadnik</i>	250
Odškodnina za škodo v prometu, povzročeno od divjadi — <i>Franjo Sok</i>	315
Spomenica o varstvu narave in naravnih spomenikov — <i>Francè Cvenkel</i>	382

Literatura:	57, 87, 285, 347
»Priroda i ljudi« — <i>Inž. Ferdo Šulentič</i> — <i>M. Š.</i>	57
Lov pod Triglavom — <i>R. B.</i>	285

Fotoamater:	27, 57, 87, 121, 153, 186, 315
Spoštovano uredništvo — <i>Franci Strle</i>	27
Spomladi — <i>Mitja Mikec</i>	57
Na fazane spomladi — <i>Dane Namestnik</i>	87
Ne samo divjad — <i>Rok Gašperšič</i>	121
Beseda lovskim fotoamaterjem — <i>Vladimir Pleničar</i>	186
Na brakado brez puške — <i>Vladimir Pleničar</i>	315

Mladi pišejo: 27, 58, 89, 185, 219, 250, 316, 347, 383	
Ob ruševcu štiri napake — <i>Marička Hancman</i>	58
O kanji ali mišarju — <i>Silvij Straus</i>	89

Lovska kinologija: 30, 62, 94, 126, 156, 190, 222, 255, 289, 320, 352, 387	
Nekaj podatkov o mednarodni razstavi psov v Ljubljani — <i>Francè Cvenkel</i>	30
Mednarodni lovsko-kinološki ples — <i>Francè Cvenkel</i>	62
Navodila za paritev psov in prijavo legel — <i>Kinološka zveza Slovenije</i>	94
Pregled in preizkušnja psov jamarjev v Moščancih pri Murski Soboti — <i>CIM</i>	126
Pred republiško preizkušnjo po krvnem sledu — <i>Vladimir Pleničar</i>	156
Rekordno število psov v Kranju — <i>F. Š. — I. C.</i>	157
Mednarodna razstava psov v Mariboru — <i>Franc Friškovec</i>	195
Najbolje ocenjeni psi na mednarodni razstavi v Mariboru — <i>Franc Friškovec</i>	222
Preizkušnja naravne zasnove goničev — <i>L.</i>	320
Mednarodna kinološka skupščina v Varšavi — <i>F. B.</i>	321
Republiška tekma po krvnem sledu — <i>Slavko Kovač</i>	352
Preizkušnja brak-jazbečarjev in goničev na območju celjske zveze — <i>Slavko Kovač</i>	355
Plan kinoloških prireditev v letu 1970/71 — <i>Kinološka zveza</i>	387

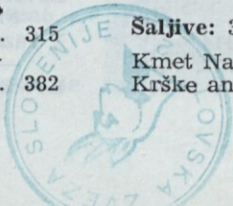
Pesmi:	22, 76, 203, 245, 324, 366
Kljunači — <i>Franc Svetec</i>	22
Črni vitez — <i>Peter Zupan</i>	76
Srebrni glas v zlatem gozdu — <i>Lenart Zupan</i>	203
»Strelec« — <i>Štefka Boljka</i>	245
Kdo je kriv — <i>Ančka Salmič</i>	334
Pevcu — <i>Marko Matičič</i>	366

Razno:	17, 60, 159
O izidu ankete — <i>Francè Cvenkel</i>	17
Cenik za lov inozemskih lovskih gostov v Sloveniji	159

Jubilanti: 29, 60, 91, 124, 154, 188, 221, 254, 288, 319, 350, 385	
Peter Dobrila, 75-letnik	154

Umrlji: 29, 61, 92, 125, 155, 189, 222, 254, 288, 319, 351, 386	
Jože Jurečič	92
Ivan Dolinar	92
Tovarišu Kremenščku — zadnji pozdrav — <i>LD Planina — Jože Simšič</i>	386

Šaljive: 32, 64, 96, 128, 192, 260, 292, 324, 356, 390	
Kmet Nace in lovec Nace — <i>Leopold Pavlin</i>	64
Krške anekdote — <i>Levko Riedl</i>	128

VSELEJ
SOLEA
KREMA

Tudi letos Lovska zadruga odkupuje kožuhovino divjadi,

in sicer v mestih, kjer ima svoje poslovalnice:

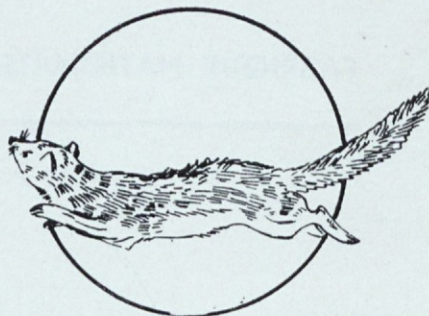
- 9. marca 1970, od 8.–15. ure v Novem mestu, Ul. Herojev 8
- 10. marca 1970, od 8.–16. ure v Ljubljani, Trubarjeva 7 a
- 11. marca 1970, od 8.–15. ure v Celju, Tomšičev trg 13
- 12. marca 1970, od 8.–15. ure v Mariboru, Gregorčičeva 11

Odkupne cene za nekatere vrste kožuhovine I a kvalitete so (v din):

lisica	66,00	divji zajec	3,60	divja mačka	18,00
kuna	150,00	jazbec	44,00	pižmovka	7,00
volk	54,00	domača mačka	8,00	dihur	26,00

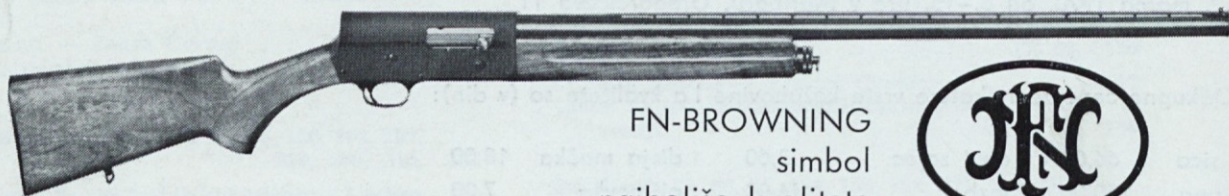
Kož domačih zajcev (kuncev) in polhov ne odkupujemo.

Lovska zadruga za Slovenijo
LOVEC - Ljubljana

FN-BROWNING avtomatska šibrenica na 5 strelav
priljubljeno orožje lovcev in športnikov

FN-BROWNING
simbol
najboljše kvalitete

FABRIQUE NATIONALE D'ARMES DE GUERRE S. A. – H E R S T A L (BELGIJA)

Izvozna pisarna F. N.: COBETEX S. P. R. L., 60 RUE RAVENSTEIN, BRUXELES 1 (Belgija)

Telefon 12.68.12 – Telex 21.658

Bančni račun 67524 Kredietbank, 7 rue d'Arenberg, Bruxelles 1

VSE INFORMACIJE TUDI V SLOVENSKEM JEZIKU!